

UNIVERSITATEA DE VEST DIN TIMIȘOARA

**DOCTOR HONORIS CAUSA
LITTERARUM HUMANIORUM**



Academician

Dr.h.c. BASARAB NICOLESCU

Cuvânt

la deschiderea ceremoniei de acordare a titlului de
Doctor Honoris Causa Litterarum Humaniorum
al Universității de Vest din Timișoara
domnului Academician Dr.h.c. Basarb NICOLESCU

*Stimați membri ai Comunității Academice din Universitatea de Vest din Timișoara,
Excelențele Voastre,
Distinși invitați,
Dragi colegi și studenți,
Onorată asistență,
Stimate domnule Academician Basarab Nicolescu*

Universitatea de Vest din Timișoara primește azi în comunitatea sa academică pe domnul Academician Basarab Nicolescu, fizician, filosof și scriitor, un om de cultură activ și apreciat în spațiul public românesc. Este o mare responsabilitate pentru noi și suntem onorați să vă avem, începând din acest moment, alături, în calitate de coleg.

Ca universitate comprehensivă, Universitatea de Vest cultivă valorile umaniste și susține necondiționat educația plurală. Valorile noastre converg, domnule academician, prin tot ceea ce înseamnă angajamentul obligatoriu al omului de cultură în explorarea lumii înconjurătoare, în înțelegerea omului și în edificarea unei metode a cunoașterii; relația cu lumea, cu ceilalți și cu sine, spuneau vechii stoici, atunci când au inventat tripartiția fundamentală ce avea să fizeze tipologia disciplinelor în cultura europeană: Fizice, Etice și Logice, sau, altfel spus, științe ale naturii, științe umane și științe ale metodei.

Această veche și respectabilă tradiție se regăsește atât în opera dumneavoastră de cercetare științifică dar mai ales în textele filosofice și în cele de critică literară. Conceptul de *Transdisciplinaritate* este întemeiat pe caracterul invariant și generator a trei axiome; necesitatea unei gândiri universale, comprehensive și non-exclusive este întemeiată pe idealul unui umanism afin principiilor științei (matematizare, experiment, reproductibilitate); în sfârșit, spiritul poetic, despre care vorbiți atât de mult, este, conform afirmației dumneavoastră, fundamental pentru transdisciplinaritate.

Stimați invitați,

Domnul Basarab Nicolescu este unul din cei mai vizibili și apreciați reprezentanți ai diasporei românești; după ce, în 1959, obține medalia de aur la *prima Olimpiadă Internațională de Matematică*, iar apoi, după ce susținerea lucrării de diplomă a domniei sale la Universitatea din București a fost văzută ca un adevărat eveniment științific, tânărul Basarab Nicolescu primește o bursă a guvernului francez și rămâne definitiv la Paris, ajungând, prin inteligență și tenacitate, un apreciat cercetător și om de cultură.

S-a remarcat timpuriu printr-o inteligență scilpitoare. A activat ca cercetător la Institutul de Fizică Nucleară din Orsay și la Laboratorul de Fizică Nucleară și Energii Înalte al Universității „Pierre et Marie Curie” din Paris, este autorul unui concept teoretic în fizica interacțiunilor, numit **Odderon**, obiectul unor conferințe internaționale și premiat în multiple rânduri de către asociații și societăți științifice mondiale.

Avem alături de noi un spirit ales, unul dintre acei oameni pentru care adevărul contează mai mult decât puterea, cunoașterea mai mult decât interesele de conjunctură. Cum spunea domnia sa în cartea *Rădăcinile libertății*, tipărită în ediția a doua de către Editura Universității de Vest, carte pe care o vom lansa azi, „Oamenii puterii și oamenii cunoașterii acționează la niveluri radical diferite. Nu se pot compara cu adevărat, căci în cele două cazuri se aplică legi diferite: legea celor mulți și legea celor puțini. Puterea de la un anumit nivel este neputința de la alt nivel”.

Stimate Doamnă Academician Basarab Nicolescu,

Astăzi, prin acordarea titlului de **Doctor Honoris Causa Litterarum Humaniorum**, Universitatea de Vest din Timișoara vă mulțumește pentru toate realizările Domniei Voastre, care au făcut România cunoscută în lume. Suntem onorați de prezența Domniei Voastre în Timișoara și de intrarea în rândurile comunității noastre academice. Vă urăm sănătate și putere de muncă și vă dorim să continuați cu aceeași dăruire pasionantă dumneavoastră activitate.

Prof. univ. dr. Marilen-Gabriel Pirtea

A handwritten signature in blue ink, reading "Marilen-Gabriel Pirtea". The signature is written in a cursive, flowing style.

Rectorul Universității de Vest din Timișoara

LAUDATIO

În onoarea **Domnului Academician**

Prof. Univ. Dr. Dr. h. c. Basarab NICOLESCU

Onorat prezidiu,

Stimate domnule Rector,

Distinși Membri ai Comunității academice,

Stimați invitați,

Distinse Domnule Academician Basarab Nicolescu,

Doamnelor și domnilor,

Decizia Senatului Universității de Vest din Timișoara de a acorda titlul de ***Doctor Honoris Causa Litterarum Humaniorum***, cea mai înaltă distincție pe care o poate acorda o instituție academică, domnului Academician Profesor Universitar Dr. Basarab Nicolescu, este onorantă pentru Universitatea noastră și plasează comunitatea noastră academică într-o companie aleasă.

Domnul Academician Prof. Univ. Dr. Basarab Nicolescu este o personalitate care se bucură de o notorietate consolidată în spațiul academic românesc și internațional, prin contribuții științifice, filosofice și literare: un savant, un umanist, un contemplativ, în una și aceeași persoană, ceea ce dă personalității domniei sale acea aură specială și rară de maestru cuceritor și polimorf.

Fizician prin formarea inițială, cercetător, însă, în mai multe domenii științifice, Basarab Nicolescu s-a impus pe plan mondial prin contribuții în domeniul *fizicii interacțiunilor*, apoi ca autor și promotor al ideii de *transdisciplinaritate*, contribuție fundamentală în filosofia științei și epistemologie, dar și ca autor al unor studii de istoria științei și filosofiei, nu în ultimul rând prin critică literară.

S-a născut la Ploiești, în data de 25 martie 1942. Este absolvent al Liceului „I. L. Caragiale” din Ploiești (1956–1960) și al Facultății de Fizică din București. Se distinge ca elev eminent, obținând *Medalia de aur* la prima olimpiadă internațională de matematică din Brașov, în 1959. În 1965 și-a susținut lucrarea de diplomă cu titlul *Câmpurile Yang-Mills și autointeracțiunea câmpurilor vectoriale*, la Universitatea din București, unde este asistent între anii 1965 și 1968.

În acel 1968 va publica o memorabilă lucrare despre opera poetului matematician Dan Barbilian: *Ion Barbu – Cosmologia “Jocului secund”*, la Editura pentru Literatură, București, plecând apoi în Franța la studii, ca bursier al guvernului francez. Nu s-a mai întors în țară. S-a stabilit în Franța, ca bursier la Universitatea „Pierre et Marie Curie” din Paris, devenind foarte repede și bursier „Joliot Curie” al Comisariatului pentru Energie Atomică.

S-a manifestat în comunitatea academică franceză și apoi americană, ajungând un distins om de cultură, premiat de numeroase societăți și asociații științifice în mai multe țări. În 1970 devine cercetător al *Centrului Național de Cercetări Științifice* din Paris, susținându-și apoi doctoratul de stat în științe fizice cu titlul *Contribution à l'étude théorique de la diffusion pion-nucléon* la Universitatea „Pierre et Marie Curie” din Paris. Va lucra la *Divizia de Fizică Teoretică a Institutului de Fizică Nucleară din Orsay* și la *Laboratorul de Fizică Nucleară și Energii Înalte* al Universității „Pierre et Marie Curie” din Paris. În 1976 a obținut cetățenia franceză. Actualmente are dubla cetățenie franceză și română.

Ca fizician, este fondatorul, în 1973, alături de fizicianul polonez Leszek Lukaszuk, a unui nou domeniu referitor la interacțiunile puternice, cunoscut sub denumirea de *Odderon*, considerat inițial drept „eretic” dar recunoscut ulterior ca un concept fundamental și redescoperit și de alți fizicieni în discipline diferite, cum ar fi cromodinamica cuantică. Conceptul descrie o disimetrie între materie și antimaterie la energii foarte înalte iar descoperirea lui deschide un nou domeniu în fizica interacțiilor tari. Va ajunge foarte repede un fizician recunoscut, conceptul său făcând, peste două decenii, obiectul a două conferințe internaționale: *International Workshop "Pomeron and Odderon in Theory and Experiment"*, Heidelberg, 1998, și *RIKEN BNL Research Center International Workshop “Odderon Searches at RHIC”*, Brookhaven National Laboratory, Upton, New York, SUA, 2005.

În anul 1986 primește *Medalia de argint* a Academiei Franceze pentru cartea *Nous, la particule et le monde*, Éditions Le Mail, Paris, 1985, tradusă în limba română sub titlul „*Noi, particula și lumea*”, la Editura Polirom din Iași, în 2002.

Ca filosof, a scris despre semnificația universului, multi, inter și transdisciplinaritate în cercetare, raportul dintre știință și religie, etică și fundamentele libertății, despre cosmologia lui Jakob Boehme. Cu siguranță, contribuțiile sale semnificative sunt cele legate de transdisciplinaritate, întemeiată pe o investigare structurală a relației subiect-obiect în cunoaștere. Aducând în sfera filosofiei unele descoperiri ale fizicii, Basarab Nicolescu spunea, într-un interviu din anul 2013: „Revoluția cuantică și fondatorii ei, Werner Heisenberg, Wolfgang Pauli, Niels Bohr, au adus această idee extraordinară că există un terț, între Subiect și Obiect, care nu se poate reduce nici la Obiect, nici la Subiect. Eu am formalizat acest lucru în cărțile mele: există un terț mediator care este sursa realității și a realului, care nu este Dumnezeu, dar este o putere a lui Dumnezeu, ... împărțită de toate culturile lumii, care își afirmă unicitatea lor. Această dorință de unicitate absolută este legată de Terțul Ascuns !” Un astfel de terț mediator și ascuns, în sensul în care, deși este cauza constitutivă a realității așa cum o putem noi experimenta și înțelege, este mereu exclus din conceptul nostru de lume, a fost comparat de Aristotel cu lumina, fără de care nu ar fi posibilă percepția vizuală, dar care este cauză a imaginilor vizuale; în plan mental, există, de asemenea, conform gândirii aristotelice, o manifestare, un „intelect (...) care le produce pe toate, așa ca o stare, de pildă lumina (...). Și acest intelect este separat și neafectat și neamestecat, fiind prin esență act”. Intelectul activ, ca putere a lui Dumnezeu, devenea la Plotin ipostază divină iar la Bonaventura grație sau iluminare activă și contributivă, ajungând, apoi, prin *puterea luminii* a lui Jacob Boehme, să semnifice, la Basarab Nicolescu, *terțul inclus*.

Eseul său asupra filosofiei lui Jacob Boehme, *La science, le sens et l'évolution – Essai sur Jakob Böhme*, Editions du Felin, Paris, 1988, prefațată de Antoine Faivre, va obține premiul *Benjamin Franklin “Best History Book”*, în Statele Unite ale Americii (1992). În România, cartea va fi tradusă peste cinci ani, în 1993, sub titlul: „*Știința, sensul și evoluția – Eseu asupra lui Jakob Böhme*”, cunoscând până în acest moment trei ediții.

Transdisciplinaritatea, fondată, ca metodologie, de Basarab Nicolescu, este un răspuns la dorința eternă a omului de *unitate a cunoașterii*, iar opera lui Basarab Nicolescu, în dubla ei dimensiune, științifică și filosofică, constituie un amplu răspuns la imperativul formulat în 1948

de către Wolfgang Pauli privind *o nouă idee de realitate*. Într-adevăr, de la prima carte, publicată în România, *Ion Barbu – Cosmologia « Jocului secund »* (EPL, 1968), la cea mai recentă, publicată în S.U.A., *From Modernity to Cosmodernity: Science, Culture, and Spirituality* (SUNY Press, 2014), Basarab Nicolescu probează o consecvență rarisimă, marcată de rigoarea fizicianului cuantic și de deschiderea gânditorului transgresiv. *Odderon*-ul din fizica interacțiilor tari și *teorema poetică* nu sunt decât două însemne ale *unității deschise* care „înglobează și Univers și ființă umană”.

Sensul transdisciplinarității este întemeiat ontologic, impus de coexistența multiplelor niveluri ale realității, invariante sub acțiunea legilor generale și aflate în ruptură unele față de legile fizice ale celorlalte. Această aparentă indiferență ontologică reciprocă a nivelurilor realității este manifestă ca obiect și ca subiect, în dualitate, intervenind termenul al treilea, acel terț inclus, teză și antiteză simultan. Transdisciplinaritatea, cu logica terțului inclus, depășește vederea binară și deschide spre un dialog inclusiv care face posibilă, în plan social, raționalizarea unei soluții a păcii eterne.

În acest fel, metoda transdisciplinară a lui Basarab Nicolescu aduce în teoria cunoașterii un progres comparabil cu revoluția copernicană: o schimbare radicală de perspectivă, un plan de cercetare pe termen lung. Transdisciplinaritatea nu este, în acest sens, o știință, ci metodologie științifică, o schimbare de paradigmă în sensul revoluției definite de epistemologul american Thomas Kuhn.

Consecvent cu această idee, Basarab Nicolescu înființează în 1987, la Paris, *Centrul Internațional de Cercetări și Studii Transdisciplinare* (CIRET), având în acest moment aproape 200 de cercetători în 26 de țări. Peste câțiva ani, în 1991, va fonda, alături de René Berger, *Grupul de Reflecție asupra Transdisciplinarității de pe lângă UNESCO* (GRT – UNESCO), format din personalități ale lumii științifice și culturale, care organizează congrese, simpozioane și colocvii mondiale. La primul *Congres Mondial al Transdisciplinarității*, organizat în 1994 în Portugalia sub înaltul patronaj al președintelui portughez Mario Soares, al UNESCO, al Secretarului General al Consiliului Europei și al CIRET, au participat 76 de personalități din toată lumea, România fiind reprezentată de academicianul Solomon Marcus. Aici s-a adoptat cuoscuta *Cartă a Transdisciplinarității*, proiectată de Basarab Nicolescu, Lima de Freitas și Edgar Morin.

În anul 2006 Basarab Nicolescu înființează primul program de studii doctorale în transdisciplinaritate la Universitatea Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca, iar în 2008, *Centrul de studii doctorale transdisciplinare* de la Universitatea din Stellenbosch, din Africa de Sud.

În luna aprilie a anului 2016, domnul Basarab Nicolescu a fost invitat de onoare al Workshopului „Filosofia și istoria în universitatea contemporană: provocări, confruntări, soluții”, în cadrul conferinței *Diaspora în Cercetarea Științifică și Invățământul Superior din România*, organizat de Ministerul Educației Naționale, UEFISCDI și Universitatea de Vest. În conferința sa inaugurală, domnul Basarab Nicolescu formula ipoteza că: „filosofia, în interacțiunea sa transdisciplinară cu celelalte științe, exacte și umane, este mijlocul privilegiat de rezistență în fața noii barbarii”, barbarie înțeleasă ca Panterorism, Transumanism și Anthropocen. „Voi numi *filosofie transdisciplinară*”, spunea Basarab Nicolescu atunci, „filosofia care integrează metodologia transdisciplinară”. Editura Universității de Vest va publica volumul cu contribuțiile acestei conferințe. Azi, după încheierea ceremoniei, vom avea privilegiul să lansăm una din cele mai interesante cărți ale domniei sale: *Rădăcinile libertății*, ediția a doua, revăzută și prefațată de domnul Pompiliu Crăciunescu.

Cea mai proeminentă personalitate actuală a exilului românesc postbelic, Basarab Nicolescu – om de știință și gânditor din familia spirituală a unor Stéphane Lupasco, Edgar Morin sau Bernard d’Espagnat – se impune ca promotor de prestigiu mondial al unei *noi viziuni despre lume*, o viziune care surmontează clivajul dintre *știință* și *conștiință*, i. e. dintre Subiect și Obiect. Funciar plenitudinară, această perspectivă se întemeiază pe postulatele transdisciplinarității (niveluri de realitate, logica terțului inclus, complexitate) și conduce la cunoașterea *in vivo* a realității (vs. cunoaștere *in vitro*).

Creator de școală, fondator și președinte al *Centrului Internațional de Cercetări și Studii Transdisciplinare* (Paris), director de importante colecții editoriale din Franța și România, savantul român, care a făcut parte din tribunalul ce l-a reabilitat în 1992 pe Galileo Galilei, se bucură de recunoaștere internațională de anvergură, vizibilă și în bogatul palmares de distincții.

A primit diploma Academiei Româno-Americane (1987), Benjamin Franklin Award for Best History Book, USA (1992), Premiul Uniunii Scriitorilor (1993), Ordinul Național „Serviciul Credincios” în grad de Mare Ofițer.

A coordonat și coordonează consistente colecții de carte transdisciplinară în România și în străinătate: Seria *Transdisciplinarité* de la Editura Rocher, Monaco; Seria *Les Roumains de Paris* la Editura Oxus, Paris; Seria *Știință, Spiritualitate, Societate*, la Editura Curtea Veche, București; Seria *Știință și Religie*, Editura Curtea Veche, București. Este director al revistelor *Transdisciplinarity in Science and Religion* și *Transdisciplinary Studies – Science, Spirituality, Society*, redactor-șef al revistei *Transdisciplinary Journal of Engineering & Science*.

A publicat și coordonat peste 30 de cărți cu caracter științific și filosofic, a publicat peste 400 de studii și articole în reviste de specialitate din țară și străinătate. A fost *senior visiting scientist* la Lawrence Berkeley Laboratory (1976–1977) și la Universitatea din Londra (1979), profesor invitat la *School of Political Studies*, RANDA, Barcelona, (1996-2002) și la Universitatea din Girona, Spania (2000–2001).

Este fizician emerit al *Centrului Național de Cercetare Științifică* (CNRS) din Franța, profesor la Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca și *Professor Extraordinary* al *School of Public Leadership*, Stellenbosch University, Africa de Sud.

Este membru fondator al *International Society for Science and Religion* și membru al colegiului director și al consiliului științific al *Fundației Naționale pentru Știință și Artă* (FNSA) al Academiei Române. De asemenea, este președinte de onoare al *Centrului de Cercetări și Studii Inter- și Transdisciplinare* (CCSIT), Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca și Președinte de onoare al *Institutului de Studii Pluri-, Inter- și Transdisciplinare* (IPITS) din Sibiu.

Basarab Nicolescu este *Doctor Honoris Causa* al Universității Veracruz din Mexic, al Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, al Universității Tehnice din Cluj-Napoca, al Universității „George Bacovia” din Bacău, al Universității "Vasile Goldiș" din Arad, al Universității Petrol-Gaze din Ploiești și al Universității din Craiova. Este cetățean de onoare al municipiilor Cluj-Napoca, Iași și Ploiești.

Prestația științifică de înaltă calitate a domnului Basarab Nicolescu a fost mereu susținută de o prezență reamarcabilă în spațiul public, marcată de o înaltă responsabilitate civică și morală, ceea ce îi conferă un profil intelectual aparte, un reper pentru generațiile tinere. Contribuțiile științifice, activitatea intensă de susținere a științei românești în lume, implicarea în viața

culturală, sunt argumente puternice pentru a susține candidatura domnului Basarab Nicolescu la titlul de *Doctor Honoris Causa Litterarum Humaniorum* al Universității de Vest.

Stimate Domnule Academician Prof. Univ. Dr. Basarab Nicolescu,

Suntem deosebit de onorați pentru că ați acceptat această distincție din partea Universității de Vest din Timișoara, la propunerea Facultății de Științe Politice, Filosofie și Științe ale Comunicării și Facultății de Fizică. Începând de astăzi, veți face parte din comunitatea noastră academică. Este un privilegiu să vă avem alături de noi. Vă mulțumim!

Comisia de Laudatio pentru acordarea titlului Doctor Honoris Causa Litterarum Humaniorum

Președinte,

Prof.univ.dr. Marilen Gabriel Pirtea, Rectorul Universității de Vest din Timișoara

Membri:

Conf. univ. dr. Octavian - Mădălin Bunoiu – *Prorector Universitatea de Vest din Timișoara,*

Prof. univ. dr. Robert D. Reisz - *Universitatea de Vest din Timișoara, decanul Facultății de Științe Politice, Filozofie și Științe ale Comunicării*

Prof. univ. dr. Daniel Vizman - *Universitatea de Vest din Timișoara, decanul Facultății de Fizică*

Prof. univ. dr. Marcel Tolcea - *Universitatea de Vest din Timișoara*

Conf. univ. dr. Claudiu Mesaroș - *Universitatea de Vest din Timișoara*

Conf. univ. dr. Pompiliu Crăciunescu - *Universitatea de Vest din Timișoara*

Alocuțiunea Domnului Academician
Prof. Univ. Dr. Dr. h. c. Basarab NICOLESCU
Cu ocazia decernării titlului onorific
Doctor Honoris Causa Litterarum Humaniorum
al Universității de Vest din Timișoara

Domnule Rector,
Domnilor și Doamnelor membri ai Senatului,
Domnilor Decani,
Stimați colegi și prieteni,
Doamnelor și Domnilor,

Sunt onorat să primesc înaltul titlu de Doctor Honoris Causa al prestigioasei Universității de Vest din Timișoara. Sunt recunoscător Facultății de Fizică și Facultății de Științe Politice, Filosofie și Științe ale Comunicării pentru inițierea acestei ceremonii.

Sunt, de asemenea, fericit să regăsesc printre cei ce au obținut în trecut acest titlu personalități care mi-au fost sau îmi sunt apropiate, precum acad. Solomon Marcus, acad. Ioan-Aurel Pop și Emil Hurezeanu, strălucitul meu doctorand în transdisciplinaritate la Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj.

Am avut plăcerea să colaborez cu membrii ai Universității Dv. încă din anul 1998, când am avut fericita ocazie să îl cunosc la Paris pe Domnul Conf. Dr. Pompiliu Crăciunescu, cu ocazia unui congres internațional despre opera lui Stéphane Lupasco, organizat în colaborare cu Horia Bădescu la Institut de France. Pompiliu Crăciunescu a fost primul cercetător din România care a

recunoscut valoarea hermeneuticii transdisciplinare în domeniul literaturii și a reușit să îi dovedească relevanța prin cărțile sale și prin activitatea sa didactică.

În acest context, o interesantă interacțiune am avut-o cu Irina Dincă, la a cărei susținere a tezei sale de doctorat „Lucian Blaga – deschideri transdisciplinare. Stil, metaforă, receptare » am asistat ca membru al comisiei.

Legătura mea cu Timișoara s-a consolidat prin îndelunga prietenie cu marele pictor Silviu Oravitzan. Datorz privilegiul primei mele întâlniri cu Silviu Oravitzan, în decembrie 2004, prietenului meu Paul Barbăneagră, care m-a invitat la vernisajul unei importante expoziții a lui Oravitzan la Espace Saint-Exupéry, la Franconville, lângă Paris. Paul Barbăneagră era un Hermes cu un neobișnuit talent de a media improbabile întâlniri, care se vedeau, cu timpul, a avea un înalt sens spiritual. Primul meu contact cu pictura lui Oravitzan a fost un veritabil *coup de foudre*. De atunci, am urmărit tot ceea ce a făcut. Interacțiunea noastră este fundată pe recunoașterea înăuntrul nostru a „luminii în lumină”, care s-a întrupat în cartea noastră, marcând apogeul prieteniei noastre spirituale.

Sunt recunoscător Domnului Prodecen Conf. Dr. Claudiu Mesaroș pentru substanțiala sa *Laudatio* și pentru deosebita sa grijă în prepararea ceremoniei de astăzi.

Viața mea s-a desfășurat și se desfășoară sub semnul a două mari pasiuni: pasiunea pentru fizica cuantică și pasiunea pentru unitatea cunoașterii. Cele două pasiuni sunt, de altfel, intim conectate, deoarece tocmai practica mea de peste 40 de ani a fizicii cuantice m-a condus spre convingerea necesității absolute a unității cunoașterii, în condițiile lumii contemporane atât de complicate și complexe, aflate sub spectrul unei noi barbarii, cu cele trei tentacule ale sale: antropocen, transumanism și panterorism. Responsabilitatea științei și a filosofiei, în acest context, este considerabilă.

Permiteți-mi să închin discursul meu de recepție, intitulat „Necesitatea unei gândiri universale”, soției mele, Anne, aici prezentă. Fără feminitate și fără ancorarea în viața de fiecare zi, un discurs asupra universalității nu poate fi decât găunos.

Necesitatea unei gândiri universale

Trăim într-o epocă de nouă barbarie care poate fi caracterizată prin trei cuvinte: Panterorism, Transumanism și Anthropocen.

Introduc acest neologism - "panterorism" - pentru a descrie o nouă formă de terorism, fără nici o legătură reală cu o religie, al cărui scop este de a ucide pe celălalt, pentru a-și impune propria putere. Pe 13 noiembrie 2015 Parisul a fost lovit de forța urii oarbe. A fost un masacru al inocenților, care a continuat cu masacrul de la Nisa din 14 iulie 2016. Ceea ce este vizat este un anumit mod de viață, al cărui simbol este Franța. În această nouă formă de terorism, nu mai există un soldat în fața unui alt soldat. Există doar ucigași care extermină orbește o masă anonimă. Panterorismul, tot mai prezent pe planeta noastră, înlocuiește pe Dumnezeu cu sine însuși. Ucigând pe celălalt, dorința de atotputernicie atinge dimensiuni imprevizibile.

Cuvântul *anthropocen* este un neologism desemnând o nouă epocă geologică, caracterizată prin faptul că acțiunea speciei umane devine forța geofizică dominantă a planetei noastre față de forțele geologice naturale. Există astăzi pericolul, pentru prima dată de istorie, de dispariție a întregii specii umane¹. Supraviețuirea speciei umane este, pentru un bun număr de oameni de știință și filosofi contemporani (printre care mă număr), problema cea mai importantă a epocii noastre.

După cum scrie cunoscutul climatolog australian Clive Hamilton în cartea sa *Requiem pour l'espèce humaine*², este greu de acceptat ideea că ființele umane pot modifica compoziția atmosferei pământului la un punct de a distruge propria lor civilizație și, de asemenea, a speciei umane. Se poate prezice ridicarea nivelului mării cu mai mulți metri în timpul acestui secol și dizolvarea totală a gheții arctice în unul sau două decenii. Se poate prezice chiar că gheața de pe întreaga planetă va dispărea în mai multe secole, ceea ce va duce la ridicarea nivelului mării de aproximativ 70 de metri. Fenomene neașteptate se vor produce: animalele domestice se vor

¹ A se vedea, de exemplu, Bruno Latour, «L'Anthropocène et la destruction de l'image du Globe», in Emilie Hache (Ed.), *De l'univers clos au monde infini*, Éditions Dehors, Paris, 2014, p. 27-54.

² Clive Hamilton, *Requiem pour l'espèce humaine - Faire face à la réalité du changement climatique*, Presses de la Fondation Nationale des Sciences Politiques, Paris, 2013, traducere din limba engleză de Françoise Gicquel și Jacques Treiner. Ediția originală: Clive Hamilton, *Requiem for a Species – Why We Resist the Truth about Climate Change*, London, Earthscan, 2010.

transforma în animale sălbatice și plantele cultivate vor dispărea³. Consecințele asupra securității națiunilor vor fi imense: valuri de refugiați din țările defavorizate pe plan climatic vor emigra în țările favorizate, ceea ce va provoca conflicte fără precedent.

Perspectiva unei schimbări climatice haotice arată eșecul certitudinilor născute din epoca Luminilor și pune serios la îndoială proiectul modernității. Un fapt este cert: în Anthropocen, vechea și persistenta distincție radicală între natură și cultură nu mai este valabilă. Cultura modifică natura.

Cum poate fi evitată teribila catastrofă? Din punctul meu de vedere, în acord cu Clive Hamilton, nu tehnologia va salva specia noastră, ci o schimbare radicală a viziunii asupra Realității.

Voi face acum câteva scurte considerații despre « transumanism ».

Dacă proiectul transumanismului se va realiza, ființa umană se va transforma din ce în ce mai mult în mașină și mașina va deveni din ce în ce mai mult umană. Mișcarea internațională, culturală și intelectuală, a transumanismului⁴ pledează pentru utilizarea biotehnologiei pentru a îmbunătăți caracteristicile fizice și mentale ale ființelor umane. Îmbătrânirea și moartea sunt considerate nedorite și nu ar fi inevitabile.

Selecția naturală este considerată ca fiind depășită și ea este înlocuită de selecția tehnologică. Proiectul major este de a elimina orice forță transcendentă și de o înlocui cu omul-mașină, cu inteligență supraomenească, stăpân pe viața sa. Transumanii, pe care unii filosofi și ideologi îi numesc, din evidente precauții oratorice, „oameni ameliorați”, vor constitui o nouă specie, biotehnologică. Societatea viitoare se va împărți între „transumani” și „vechii umani”, care vor fi inevitabili servitorii transumanilor.

Este remarcabil faptul că Freud a profetizat apariția transumanismului încă din 1930. El a vorbit despre dorința ființei umane de a fi egala lui Dumnezeu, devenind astfel un *Dumnezeu-proteză*. Acest proces se realizează grație celei de a doua naturi a ființei umane, natura tehnologică, permițându-i să domine lumea⁵.

³ *Idem*, p. 44.

⁴ A se vedea, de exemplu, Max More and Natacha Vita-More (Ed.), *The Transhumanist Reader - classical and contemporary essays on the science, technology, and philosophy of the human future*, Wiley-Blackwell, John Wiley & Sons, Inc, West Sussex, 2013.

⁵ Sigmund Freud, *Le malaise dans la culture*, Flammarion, Paris, 2010, p. 109, prezentare de Pierre Pellegrin, traducere de Doria Astor..

Este evident că pentru a face față acestui triplu pericol - panterorismul, anthropocenul și transumanismul, este necesar să elaborăm o gândire forte, riguroasă, vizionară și universală, care nu se mulțumește doar cu declarații umaniste.

În prezenta conferință, doresc să formulez ipoteza că singura soluție pentru a face față încercărilor contemporane este elaborarea unei gândiri universale, fundată pe metodologia transdisciplinară.

Pius Servien spunea: „Trebuie să ne eliberăm de ultima sclavie – specializarea [...] Trebuie să învățăm această libertate care este atât de dificilă încât chiar marile spirite ezită să o adopte. Cu prudența moluștelor, ele se refugiază între două cochilii. Trebuie să păstrăm toate posibilitățile de mișcare, toate gradele de libertate care există în mod potențial în specia umană. Trebuie să găsim siguranța și înțelepciunea dincolo de procedeele moluștelor bivalve care, poate, dau naștere unei perle dar ignorează tot restul universului.”⁶

Desigur, afirmarea necesității unei gândiri universale pare stranie într-o epocă dominată de absolutizarea diversității. Dar nu există diversitate fără unitate și unitate fără diversitate.

Mari religii, precum creștinismul și religia islamică, au afirmat proiectul universalității dar el nu s-a realizat. Dimpotrivă, conflictul între civilizații este astăzi la maximul său. Dogmele pe care sunt fondate religiile nu sunt compatibile între diferitele religii.

A fost adoptată, desigur, o Declarație universală a drepturilor omului, dar în ce măsură este ea „universală”, din moment ce doar puține țări o respectă? Și cum poate fi ea „universală” din moment ce se referă doar la drepturile omului, fără nici o mențiune a drepturilor sacralului?

Există totuși o gândire care este universală – gândirea științifică. Geniul lui Galileo Galilei a permis formularea universalității științei prin trei axiome:

1. Existența legilor universale cu caracter matematic.
2. Descoperirea acestor legi prin experiența științifică.
3. Reproductibilitatea perfectă a rezultatelor experimentale.

Nu există o știință creștină, islamică, iudaică sau budistă sau o știință națională. Știința este universală. Universalitatea științei este fundată pe doi invarianti: materia este aceeași în tot universul și legile naturii sunt aceleași în tot universul. Acest fapt a fost verificat de un număr impresionant de date experimentale.

⁶ Pius Servien, « De l'esprit universel », La Table Ronde, Paris, nr. 77, mai 1954, p. 50-65.

Desigur, universalitatea științei este restrânsă deoarece ea se referă în mod exclusiv la fenomenele naturale: ea nu include fenomenul uman în toată complexitatea lui. Dar gândirea științifică rămâne un model pentru formularea unei gândiri universale.

Care sunt invarianții pe care s-ar fonda o asemenea gândire universală, extinzând domeniul de aplicare al gândirii științifice? Transdisciplinaritatea formulează acești invarianți prin trei axiome⁷:

i. *Axioma ontologică*: Există diferite niveluri de Realitate ale Obiectului și, în mod corespunzător, diferite niveluri de Realitate ale Subiectului.

ii. *Axioma logică*: trecerea de la un nivel de Realitate la altul este posibilă prin logica terțului inclus.

iii. *Axioma epistemologică*: Structura totalității nivelurilor de Realitate, în cunoașterea naturii, societății și a noastră înșine, este o structură complexă: fiecare nivel este ceea ce este pentru că toate nivelurile există în același timp.

"Realitatea" este definită într-un sens care este utilizat de către oamenii de știință, și anume în termeni de "rezistență". Trebuie să distingem cuvintele "Real" și "Realitate". Real desemnează *ceea ce este*, în timp ce Realitatea este legată de rezistența la experiența noastră umană. "Realul" este, prin definiție, învăluit pentru totdeauna, în timp ce "Realitatea" este accesibilă cunoașterii noastre. Realul implică non-rezistență în timp ce Realitatea implică rezistență.

Fiecare nivel este caracterizat prin caracterul său incomplet: legile care guvernează acest nivel sunt doar o parte din totalitatea legilor care guvernează toate nivelurile. Și chiar totalitatea legilor nu epuizează ansamblul nivelurilor de Realitate: trebuie, de asemenea, să luăm în considerare Subiectul și interacțiunea acestuia cu Obiectul. Cunoașterea este întotdeauna și pentru totdeauna deschisă.

Zona situată între două niveluri diferite de Realitate și dincolo de toate nivelurile, este o zonă de non-rezistență la experiențele, reprezentările, descrierile, imaginile noastre și, de asemenea, la formalizările noastre matematice.

Zona de non-rezistență joacă rolul unui *al treilea* între Subiect și Obiect, un termen de interacțiune care permite unificarea Subiectului și Obiectului, garantând în același timp diferența lor. În cele ce urmează voi numi acest termen de interacțiune *Terțul Ascuns*.

⁷ Basarab Nicolescu, *La transdisciplinarité, manifeste*, Rocher, Monaco, 1996..

Terțul Ascuns, în relația sa cu nivelurile de Realitate ale Subiectului și Obiectului, este fundamental pentru înțelegerea lui *Unus Mundus* descris de cosmodernitate.

Realitatea este *Una*. Pentru un viitor durabil, trebuie să luăm în considerare în mod simultan toate nivelurile de Realitate și, de asemenea, Terțul Ascuns.

Persoana umană apare ca o interfață între Terțul Ascuns și lume. Eliminarea Terțului Ascuns în cunoaștere conduce spre o ființă umană uni-dimensională, redusă la celule, neuroni, quarci, particule elementare și cipuri electronice.

Suntem martorii unei noi ere – *cosmodernitatea* - fondată pe o nouă viziune a interacțiunii contemporane dintre știință, cultură, spiritualitate, religie și societate⁸. Cosmodernitatea, în esența ei, înseamnă că orice entitate a universului este definită de relația sa cu celelalte entități. Ființa umană, la rândul său, este legată, ca persoană, de Terțul Ascuns. Ideea veche de cosmos, în care noi suntem participanți activi, este reînviată.

Terțul Ascuns între Subiect și Obiect se refuză oricărei raționalizări. Prin urmare, Realitatea este, de asemenea, *trans-rațională*.

Din punct de vedere etimologic, cuvântul « barbar » semnifică cel care este « străin », cel care aparține unei lumi necivilizate. În acest context, noua barbarie introduce o noutate radicală, căci ea semnifică faptul că străinul nu este în afara noastră ci înăuntrul nostru. Noi suntem proprii noștri barbari. Există o *barbarie ontologică* constând în dorința de a reduce totul la un singur nivel de Realitate, o *barbarie logică* constând a refuza orice altă logică decât cea a terțului exclus, a adevărului absolut și a falsității absolute și o *barbarie epistemologică*, constând în refuzul complexității, a interconexiunii între diferitele niveluri de Realitate.

Cele trei tentacule ale noii barbarii - panterorismul, anthropocenul și transumanismul – rezultă din această triplă barbarie. Ele au în comun tentativa de asasinat a Terțului Ascuns.

Rolul Terțului Ascuns este acela de a stabili legătura între Realitate și Real.

Terțul Ascuns este incognoscibil pentru că este sursa cunoașterii. Catalizator al mișcării, el are o infinitate de chipuri. El este gardianul misterului nostru ireductibil și singurul fundament al demnității umane. O veritabilă gândire universală trebuie să includă Terțul Ascuns, care este veritabilul invariant universal: el se regăsește în toate culturile, religiile și spiritualitățile, ceea ce le va permite să dialogheze. Fără acest Terț, totul este cenușă.

⁸ Basarab Nicolescu, *From Modernity to Cosmodernity – Science, Culture, and Spirituality*, New York, State University of New York (SUNY) Press, 2014.



CURRICULUM VITAE

Basarab NICOLESCU (n. 25 martie 1942, Ploiești), fizician și filosof francez de origine română, Franța.

Membru de onoare din străinătate al Academiei Române (29 noiembrie 2001).

- A urmat cursurile Liceului „I. L. Caragiale” din Ploiești (1956–1960) și ale Facultății de Fizică din cadrul Universității din București (1960–1964). Șef de promoție.

- În 1959 obține Medalia de aur la prima olimpiadă internațională de matematică (Brașov).

- În 1965 și-a susținut lucrarea de diplomă *Câmpurile Yang-Mills și autointeracțiunea câmpurilor vectoriale*.

- A fost asistent (1965–1968) la Universitatea din București.

- În 1968 s-a stabilit în Franța, fiind bursier al guvernului francez, la Universitatea „Pierre et Marie Curie” din Paris; între 1969 și 1970 a fost bursier „Joliot Curie” al Comisariatului pentru Energie Atomică.

- În 1970 a intrat ca fizician la Centrul Național de Cercetări Științifice din Paris, peste trei ani susținându-și doctoratul de stat în științe fizice (*Contribution à l'étude théorique de la diffusion pion-nucléon*) la Universitatea „Pierre et Marie Curie” din Paris.

- A lucrat la Divizia de Fizică Teoretică a Institutului de Fizică Nucleară din Orsay și la Laboratorul de Fizică Nucleară și Energii Înalte al Universității „Pierre et Marie Curie” din Paris.

În 1973 introduce un nou concept (*Odderon*), care a deschis un nou domeniu în fizica interacțiilor tari.

- În 1976 a obținut cetățenia franceză. Actualmente are dubla cetățenie franceză și română.

- A fost „senior visiting scientist” la Lawrence Berkeley Laboratory (1976–1977) și la Universitatea din Londra (1979), profesor invitat la School of Political Studies, RANDA, Barcelona, Spania (1996-2002), la Universitatea din Girona, Spania (2000–2001) și „fellow” la Stellenbosch Institute for Advanced Study (STIAS) (2011).

- În 1991 a fondat, sub auspiciile UNESCO, Grupul de reflecție asupra transdisciplinarității. În prezent este fizician onorar la Centrul Național de Cercetare Științifică (CNRS), Franța, profesor la Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca și Professor Extraordinary la School of Public Leadership, Stellenbosch University, Africa de Sud.

- Fondator și președinte al Centrului Internațional de Cercetări și Studii Transdisciplinare (CIRET), Paris.

- Membru fondator al International Society for Science and Religion și membru al colegiului director și al consiliului științific al Fundației Naționale pentru Știință și Artă (FNSA), Academia Română.

- Președinte al Centrului de Cercetări și Studii Inter- și Transdisciplinare (CCSIT), Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca.

- Director al colecțiilor *Transdisciplinarité* (Editura Rocher, Monaco), *Les Roumains de Paris* (Editura Oxus, Paris), *Știință și Religie și Știință, Spiritualitate, Societate* (Editura Curtea Veche, București), director al revistelor *Transdisciplinarity in Science and Religion* și *Transdisciplinary Studies – Science, Spirituality, Society*, redactor-șef al revistei *Transdisciplinary Journal of Engineering & Science*.

- *Doctor Honoris Causa* al Universității Veracruzana (Mexic), al Universității „Al. I. Cuza” din Iași, al Universității Tehnice din Cluj-Napoca, al Universității „George Bacovia” din Bacău, al Universității "Vasile Goldiș" din Arad, al Universității din Craiova, al Universității „Lucian Blaga” din Sibiu și al Universității Petrol-Gaze din Ploiești.

- Cetățean de onoare al municipiilor Cluj-Napoca, Iași și Ploiești.

- A fost distins cu: Medalia de argint a Academiei Franceze pentru lucrarea *Nous, la particule et le monde* (1986), diploma Academiei Româno-Americane (1987), Benjamin Franklin

Award for Best History Book, USA (1992), Premiul Uniunii Scriitorilor (1993), Ordinul Național „Serviciul Credincios” în grad de Mare Ofițer (2002), Marele Premiu „Opera Omnia” al Festivalului internațional „Lucian Blaga” Paris/Cluj-Napoca (2004), Premiul „Opera Omnia” al Festivalului internațional „Nichita Stănescu”, Ploiești (2006), "Inter-Balkan Cultural Association - Rigas' Charta" Award, Atena, Grecia (2007), Diploma de Excelență oferită de Ministerul Afacerilor Străine al României „pentru promovarea culturii române și imaginea României în lume” (2009), The ATLAS Ramamoorthy&Yeh Transdisciplinary Distinguished Award, USA (2010), Medalia IT4S (2012), Founding Fellow of Luminary Research Institute, Gaia Foundation, Taiwan (2014), International Society for Universal Dialogue (ISUD) Honorary Award (2014), The Academy of Transdisciplinary Learning and Advanced Studies (ATLAS) Gold Medal of Honor, Texas, USA (2014).

- Un congres internațional în onoarea lui Basarab Nicolescu a fost organizat în 2014 de Asia University, Taichung, Taiwan.

- The Academy of Transdisciplinary Learning and Advanced Studies (ATLAS), Texas, USA a decis instituirea premiului "Basarab Nicolescu Transdisciplinary Science & Engineering Award". Primele premii au fost acordate în 2014.

- Opera sa științifică și transdisciplinară se concretizează în peste 20 de cărți și peste o mie de articole în diverse limbi (biobibliografia completă a lui Basarab Nicolescu: <http://basarab-nicolescu.fr/>).

Responsabilități științifice

- Organizare de workshopuri și congrese:

- 11th International Conference on Elastic and Diffractive Scattering - Towards High Energy Frontiers, Château de Blois, France, 15-20 mai 2005, în colaborare cu M. Haguenaer și J. Tran Thanh Van.

- Colloque International “Le temps dans les sciences”, Institut Français de Bucarest, 28-30 iunie 1993, în colaborare cu Norbert Dodille, Director al Institut Français București și Christian Duhamel, Responsabil al Cooperării Științifice la Ambasada Franței în România.

- Coloviul Național de Fizică a Particulelor Elementare, Institutul de Fizică Nucleară, Orsay, Franța, 24-25 noiembrie 1992.

- 1st Workshop on Elastic and Diffractive Scattering at the Collider and Beyond, Château de Blois, Franța, 3-6 iunie 1985, în colaborare cu J. Tran Thanh Van.
- Workshop on Baryonium and Other Unusual Hadron States, Institutul de Fizică Nucleară, Orsay, Franța, 21-22 iunie 1979, în colaborare cu J.-M. Richard și R. Vinh Mau.
- Coloviul Național de Fenomenologie a Fizicii Particulelor Elementare, Paris, Franța, 13-14 mai 1976.

- Team-leader al COMPETE Project, “Computerized Models and Parameter Evaluation for Theory and Experiment” (până în 2007).

- Fondator și coordonator (în colaborare cu J. Tran Thanh Van) al seriei de conferințe internaționale bienale “Elastic and Diffractive Scattering” (“Blois Workshops”). 13 întâlniri organizate: Blois, Franța- 1985, New York, SUA - 1987, Evanston, SUA - 1989, Isola d'Elba, Italia - 1991, Providence, SUA - 1993, Blois, Franța - 1995, Seoul, Coreea - 1997, Protvino, Rusia - 1999, Praga, Cehia- 2001, Helsinki, Finlanda, - 2003, Blois, Franța - 2005, Hamburg, Germania – 2007, CERN – 2009

http://basarab-nicolescu.fr/Notice/BN_Blois_accueil.php

- Team-leader al proiectului CLORA, “Precision tests of the standard model in its perturbative and non-perturbative sectors” (până în 1998).

- membru al Comitetului de Experți ECFA-LHC.

- referent: Physical Review D, Physics Letters B, Zeitschrift für Physik C, Europhysics Letters, European Physical Journal C, Comptes Rendus de l'Académie des Sciences, Futures.

- Membru al Consiliului Departamentului de Fizică Teoretică al Institutului de Fizică Nucleară, Orsay, France; membru al Consiliului Științific al Institutului de Fizică Nucleară, Orsay, Franța; membru al Consiliului Științific UER 54 al Universității Paris 6; membru Comitetului de Specialiști al Universității Paris 6.

BIBLIOGRAFIE

- Emanuela Ilie, *Basarab Nicolescu – eseu monografic*, Curtea Veche, București, 2009
- Cristina Nunez, Irmgard Rehaag, Alejandro Sanchez y Enrique Vargas (coordonatori), *Transdisciplinarietà y sostenibilidad - Encuentro con Basarab Nicolescu*, Universidad Veracruzana - Editores de la Nada, Xalapa, Mexico, 2011

●Petrișor Militaru și Luiza Mitu (coordonatori), *Basarab Nicolescu - Sub semnul septenarului*, Editura Aius, Craiova, 2012

●Liviu Dumitrașcu (coordonator), *Basarab Nicolescu - Neobosit căutător de adevăr*, Universitatea Petrol-Gaze, Ploiești, 2012

● Marian Victor Buciu, *Basarab Nicolescu : Revoluția transdisciplinară*, Junimea, Iași, 2016.

Articole științifice

1. "Câmpurile lui Yang-Mills și autointeracțiunea câmpurilor vectoriale" Revista de Fizică, București, nr. 7 și nr. 9 (1966).

2. " $\bar{p} + p \rightarrow n + \bar{n}$ charge-exchange scattering" The Physical Review 160 (1967) 1395, în colaborare cu P.

Ditza.

3. "Higher-order radiative corrections in S-matrix of electromagnetic interactions" Analele Universității București, 1968, în colaborare cu C. Vrejoiu și L. Burlacu.

4. "A note on the S-matrix theory of electromagnetic interactions" Nuovo Cimento 54A (1968) 181; Revista Română de Fizică, 14 (1969) 7, în colaborare cu C. Vrejoiu și L. Burlacu.

5. "The recurrence of Regge trajectories in the Chew-Frautschi Plot, as a property of Veneziano's model" Publicație a Universității Paris 6, ianuarie 1969.

6. "The degeneracy and the recurrence of Regge trajectories in Veneziano's model", Nuclear Physics B11 (1969) 55 în colaborare cu R. Lacaze.

7. "A possible field theoretical description of the Odderon" Orsay preprint IPNO/TH 87-53, în colaborare cu P. Gauron și L. Szymanowski.

8. "On a derivation of a Veneziano-type representation for two-body processes including baryons" Nuclear Physics B19 (1970) 653 în colaborare cu M. Lacombe și R. Vinh Mau.
9. "Doubled ρ Regge trajectory and positivity of the pp partial widths in dual-resonance model" Nuovo Cimento Letters 1 (1971) 1031 în colaborare cu B. A. Loiseau.
10. "Importance of the reactions $\pi^{\pm}p \rightarrow \rho^{\pm}p$ and $\pi^{-}p \rightarrow \rho^{0}n$ and their polarizations" Publicație CERN (proponerea unui experiment), februarie 1972 în colaborare cu E. Leader.
11. "Factorizable formulæ in inclusive reactions and two body processes", lucrare prezentată la workshop-ul de la Aussois, Institutul de Fizică Nucleară, Orsay, Franța, 1972, în colaborare cu J. Dias de Deus.
12. « Contribution à l'étude théorique de la diffusion pion-nucléon », Thèse de Doctorat d'Etat, Publicația Institutului de Fizică Nucleară, Orsay, Franța, Septembrie 1972.
13. "Simultaneous fit for forward and backward pion-nucleon charge-exchange scattering" The Physical Review 7 (1973) 784 în colaborare cu M. Lacombe and R. Vinh Mau.
14. "Intersecting real Regge trajectories in $\pi^{-}p \rightarrow \pi^{0}n$ and the ρ' puzzle" The Physical Review 7 (1973) 836 în colaborare cu E. Leader.
15. "Cuts in the angular-momentum plane and inclusive type sum rules", The Physical Review 8 (1973) 1533 în colaborare cu K. Kang și R.W. Moore.
16. "A possible interpretation of pp rising total cross sections" Nuovo Cimento Letters 8 (1973) 405
în colaborare cu L. Lukaszuk.
17. "Hadronic interactions at high energy" Workshop Aussois, Franța, 1974 și cursul Universității Louis Pasteur, Strasbourg, Franța, Proceedings of the Aussois Workshop, Institutul de Fizică Nucleară, Orsay, Franța, 1974.
18. "Models for hadron-hadron scattering at high energies and rising total cross-sections" The Physical Review 11 (1975) 2461 în colaborare cu K. Kang.

19. *"High energy data and the structure of the odd signature amplitude of pion-nucleon scattering"*

Nuovo Cimento Letters 13 (1975) 401 în colaborare cu G. Bialkowski și K. Kang.

20. *"A possible incompatibility between the NN and total cross-sections and the Regge pole model"*

Nuovo Cimento 29A (1975) 30 în colaborare cu A. Bouquet, B. Diu și E. Leader.

21. *"Non-Regge and hyper-Regge effects in pion-nucleon charge exchange scattering at high energies"*

Nuovo Cimento 30A (1975) 345 în colaborare cu D. Joynson, E. Leader și C. Lopez.

22. *"Problems in the phenomenological analysis of cross-section differences: $\sigma_{pp} - \sigma_{pn}$ and $\sigma_{\bar{p}p} - \sigma_{\bar{p}n}$ "* Nuovo Cimento 31A (1976) 411 în colaborare cu A. Bouquet, B. Diu și E. Leader.

23. *"Striking polarization effects in $\pi^- p \rightarrow \pi^0 n$ on as a test of unconventional asymptotic behaviour"*

Nuovo Cimento Letters 15 (1976) 397 în colaborare cu D. Joynson, E. Leader și C. Lopez.

24. *"Regularities and systematics of hadron total cross-sections"*

Nuovo Cimento 37A (1977) 97 în colaborare cu D. Joynson.

25. *"Real parts of hadron amplitudes from 3-Universality"*

Nuovo Cimento Letters 18 (1977) 565 în colaborare cu D. Joynson.

26. *"Status of the Regge pole model for KN scattering"* The Physical Review D15 (1977) 3296 în colaborare cu D. Joynson și K. Kang

27. *"Baryonium mass spectrum in a planar bootstrap model"* Physics Letters 72B (1977) 240 în colaborare cu L.A.P. Balazs.

28. *"Evidence for baryonium exchange in medium and high energy scattering"* Nuclear Physics B134 (1978) 495

29. *"Baryonium and other exotic hadrons"* Comptes Rendus des VIIIèmes Journées d'Etudes de la Division de Physique Théorique de L'IPN, Aussois (6-10 februarie 1978).

30. *"Exotic baryonium exchanges"* Proceedings of the XIIIth Rencontre de Moriond, Les Arcs, Franța, martie 1978, Vol. I ("Fenomenologia cromodinamicii cuantice"), p. 339-361.

31. *"Is there any evidence for exotic baryonium exchanges ?"* Proceedings of the Meeting on Exotic Resonances, Hiroshima, Japonia, 1-2, septembrie, 1978, p. 118-130.

32. *"Pseudomesoniums"*

Fizică nucleară B150 (1979) 287 în colaborare cu J.M. Richard și D.M. Tow (republicat în Proceedings of the IVth European Antiproton Conference, Barr, Editia C.N.R.S., 1979, vol. II, p. 603-604).

33. « *Confinement hidden color and multibaryon states* » Comptes Rendus des Journées d'Etude Saturne, Roscoff, Franța, 1979, p. 3-28.

34. *"Topological quark-gluon structure of elementary hadrons beyond mesons and baryons"* CERN preprint TH.2635 (1979) în colaborare cu G.F. Chew, J. Uschersohn și R. Vinh Mau.

35. *"Elementary hadrons beyond mesons and baryons in Bootstrap Quark Theory"* Proceedings of the XIVth Rencontre de Moriond, Frontières Editions (1979), vol. "Quarks, gluons and jets", p. 63-72.

36. *"Spherical bootstrap calculation of hadron masses"* Proceedings of the Workshop on Baryonium and other Unusual Hadron States, Institutul de Fizică Nucleară, Orsay, Franța, 1979, p. XII 1-49 în colaborare cu L.A.P. Balazs.

37. *"Spherical bootstrap calculation of qqq - baryon and $qq\bar{q}\bar{q}$ multiquark-hadron masses"* Zeitschrift für Physik C6 (1980) 269 în colaborare cu L.A.P. Balazs.

38. *"Multiquark hadrons in topological bootstrap"* Proceedings of the 5th European Symposium on Nucleon-Antinucleon Interactions, Bressanone (Italia), 23-28 iunie 1980, CLEUP (1980), p. 271-283 în colaborare cu L.A.P. Balazs.

39. *"Twisted baryon loop effects in Dual Topological Unitarisation"*The Physical Review D23 (1981) 2059 în colaborare cu P. Gauron, S. Ouvry and J. Uschersohn.
40. *"Topological supersymmetric structure of hadron cross sections"*The Physical Review D24 (1981) 2501 în colaborare cu P. Gauron and S. Ouvry.
41. *"Topological interpretation of multiquark states"*Proceedings of the Workshop "From Collective States to Quarks in Nuclei", Bologna, 25-28 noiembrie, 1980, "Lecture Notes in Physics", Vol. 137, p. 223, Springer-Verlag (1981).
42. « *Topological selection rules in hadron physics* Comptes Rendus de la 6ème Session d'Etudes Biennale de Physique Nucléaire, Aussois, Franța, 2-6 Februarie 1981, p. c.13.1.
43. *"Topological supersymmetry and hadron cross sections"*Proceedings of the XVIth Rencontre de Moriond, Frontières Editions (1981), Vol. II "New Flavours and Hadron Spectroscopy", p. 575.
44. *"Dual Topological Unitarization calculations of hadron masses - a mini-review "*Proceedings of the International Conference on High Energy Physics, Lisbon, 9-15 iulie 1981, coordonat de European Physical Society (1982), p. 955-959.
45. *"Topological compositeness of quarks, leptons and electroweak bosons"*Zeitschrift für Physik C14 (1982) 289 în colaborare cu G.F. Chew, J. Finkelstein și V. Poénaru.
46. *"Self-consistent light-quark qqq and $q\bar{q}\bar{q}$ mass spectrum "*The Physical Review D28 (1983) 2818 în colaborare cu L.A.P. Balazs.
47. *"A self-consistent lowest-order dual-topological unitarization Regge trajectory and coupling calculation"*The Physical Review D29 (1984) 533 în colaborare cu L.A.P. Balazs și P. Gauron.
48. *"A self-consistent lowest-order dual-topological unitarization calculation of the strong coupling constant"*, Proceedings of the XIVth International Symposium on Multiparticle Dynamics, Granlibakken, Lake Tahoe, S.U.A. (22-27 iunie, 1983), World Scientific Publishing Company, 1984, coordonat de P. Yager și J.F. Gunion, p. 835-842.

49. *"The new ISR and collider anti-p and pp data and asymptotic theorems"* Proceedings of the 6th European Symposium on Nucleon-Antinucleon and Quark-Antiquark Interactions, Santiago de Compostela, Real Sociedad Española de Física (1983), p. 273-278.
50. *"Are there new effects in the ISR and collider anti-p and pp data ?"* Physics Letters 124B (1983) 429 în colaborare cu P. Gauron.
51. *"anti-p and pp slopes and total cross sections at ISR and collider energies"* Proceedings of the XVIIIth Rencontre de Moriond, Vol. "Antiproton-Proton Physics and the W Discovery", Frontières Editions (1983), p. 107-114 în colaborare cu P. Gauron.
52. *"GeV partons and TeV hexons from a topological viewpoint"* Proceedings of the XIXth Rencontre de Moriond, Vol. "New Particle Production", Frontières Editions, 1984, p. 143-165, în colaborare cu G.F. Chew, D. Issler și V. Poénaru.
53. *"From baryonium to hexons"*, in *A Passion for Physics*, Proceedings of the G.F. Chew Jubilee, September 29, 1984, World Scientific Publishing Company, 1985, edited by C. DeTar, J. Finkelstein and C.I. Tan, p. 195-221, în colaborare cu V. Poenaru.
54. *"Polarization in $\pi^- p \rightarrow \pi^0 n$ and asymptotic theorems"* Physical Review Letters 52 (1984) 1952 în colaborare cu P. Gauron și E. Leader.
55. *"Asymptopia and Hadron Elastic Scattering"* Physics Letters 143B (1984) 253 în colaborare cu P. Gauron.
56. *"Odderon Effects at the collider and beyond"* Proceedings of the VIIth European Symposium on Antiproton Interactions, Durham, Marea Britanie (9-13 iulie, 1984), coordonat de M.R. Pennington, Institute of Physics Conference Series n° 73, Adam Hilger Ltd., Londra, 1985, p. 411-419.
57. *"Difference between anti-p and pp at high energies"* Proceedings of the 5th Topical Workshop on Proton-Antiproton Collider Physics, Saint Vincent, Aosta Valley, Italia (25 februarie - 1 martie, 1985), coordonat de M. Greco, World Scientific Publishing Company, 1985), p. 581-592.

58. *"pp vs. panti-p: from Intersecting Storage Rings to Superconducting Supercollider"* Physical Review Letters 54 (1985) 2656 ; 55 (1985) 639 în colaborare cu P. Gauron and E. Leader.
59. *"Comparison of proton-proton and proton-antiproton scattering at very high energies"* Proceedings of the First International Workshop on Elastic and Diffractive Scattering, Château de Blois, 3-6 iunie, 1985, Frontières Editions, 1986, p. 183-194 în colaborare cu P. Gauron and E. Leader.
60. *"Review of elastic and diffractive scattering at high energies"* Invitat, Proceedings of the International Conference on High Energy Physics, Bari, Italy, 18-24 iulie, 1985, Lateza, Bari, 1986, coordonat de L. Nitti și G. Preparata, p. 451-457.
61. *"Odderon interpretation of the new UA4 $p\bar{p}$ datum"* Physics Letters 199B (1987) 125 în colaborare cu D. Bernard și P. Gauron
62. *"Similarities and differences between pp and $p\bar{p}$ scattering at TeV energies and beyond"* Nuclear Physics B299 (1988) 640 în colaborare cu P. Gauron și E. Leader
63. *"The new UA4 datum and the Odderon"* Proceedings of the 2nd International Conference on Elastic and Diffractive Scattering, The Rockefeller University, New York, SUA, 16-18 octombrie, 1987, Frontières Editions, 1988, coordonat de K. Goulianos, p. 133-144.
64. *"The measurement of the real part of the amplitude at the CERN collider: the Odderon interpretation"* Invitat, Proceedings of the XXIIIrd Rencontre de Moriond, Vol. "Current Issues in Hadron Physics", Frontières Editions, 1988, p. 179-182.
65. *"Odderon description of the $\bar{p}p$ and pp forward and non-forward data"* Physics Letters 238B (1990) 406 în colaborare cu P. Gauron și E. Leader.
66. *"The Odderon today"* Proceedings of the XXVth Rencontre de Moriond, Vol. "High Energy Hadronic Interactions", Frontières Editions, 1990, p. 421-430.
67. *"Experimental confirmation of the Odderon approach predictions for elastic scattering at Tevatron energies"* Physics Letters 258B (1991) 482 în colaborare cu P. Gauron.

68. *"Conformal properties of the Odderon in QCD"* Physics Letters 260B (1991) 407 în colaborare cu P. Gauron și L. Lipatov.
69. *"Opening address at the International Conference on Elastic and Diffractive Scattering (4th Blois Workshop)"* Nuclear Physics (Proc. Suppl.) 25B (1992) 1.
70. *"The Odderon - past , present and future"* Nuclear Physics (Proc. Suppl.) 25B (1992) 142.
71. *"The Odderon predictions at Tevatron and LHC energies"* Proceedings of the Joint International Lepton-Photon Symposium and Europhysics Conference on High Energy Physics, coordonat de S. Hegarty, K. Potter și E. Quercigh, World Scientific, 1992, vol. I, p. 773.
72. *"The importance of the measurement of ρ for the understanding of high energy hadron-hadron scattering"* Physics Letters B292 (1992) 448 în colaborare cu P. Gauron.
73. *"Consistency of the maximal Odderon approach with the QFT constraints"* Physics Letters B294 (1992) 298 în colaborare cu P. Gauron și L. Lukaszuk.
74. *"Calculation of the Odderon intercept in perturbative QCD"* Physics Letters B304 (1993) 334 în colaborare cu P. Gauron și L. Lipatov.
75. *« The Quantum Imagination / « L'imaginaire quantique" in Sciences et imaginaire, Albin Michel / Cité des Sciences et de l'Industrie, revista Sciences d'aujourd'hui, Paris, 1994, p. 207-220, coordonat de Ilke Angela Maréchal.*
76. *« Levels of Complexity and Levels of Reality – Towards a New Definition of Nature » / « Niveaux de complexité et niveaux de Réalité - Vers une nouvelle définition de la Nature » in L'homme, la science et la nature - Regards transdisciplinaires, Le Mail, Paris, 1994, p. 15-38.*
77. *"On the coherence between high-energy total cross-section data when compared with general principles"* Physics Letters B333 (1994) 142 în colaborare cu P. Gauron.
78. *"The Odderon intercept in perturbative QCD"* Zeitschrift für Physik C63 (1994) 253 în colaborare cu P. Gauron și L. Lipatov.

79. *"On the self-coherence of the hadron high-energy total cross-section data"* Proceedings of the Workshop on Quantum Infrared Physics, Universitatea Americană din Paris, coordonat de H.M. Fried și B. Müller, World Scientific, 1995, p. 475.

80 - *"Levels of Complexity and Levels of Reality"* in The Emergence of Complexity in Mathematics, Physics, Chemistry and Biology, Scripta varia N° 89 - Proceedings of the Plenary Session of the Pontifical Academy of Sciences, 27-31 octombrie 1992, Pontificia Academia Scientiarum, Vatican City, coordonat de Bernard Pullman, Roma, 1996, p. 393-417.

81. *"A critical discussion of the extraction of the ρ parameter at high-energy hadron scattering"* Proceedings of the International Conference on Elastic and Diffractive Scattering (6th Blois Workshop), Vol. « Frontiers in Strong Interactions », coordonat de P. Chiappetta, M. Haguenaer și J. Tran Thanh Van, Frontières Editions, 1996, p. 49-54.

82. *"Structure of the high energy elastic scattering amplitude and spin asymmetries"* Proceedings of the Workshop "Hadrons-96 : Confinement", Novy Svet, Crimea, coordonat de G. Bugrij, L. Jenkovszky și E. Martynov, Academia Națională de Științe din Ucraina, 1996, p. 242-251 în colaborare cu P. Gauron și O. Selyugin.

83. *"Model-independent determination of the hadron elastic scattering amplitude at high energy and small momentum transfer"* Physics Letters B390 (1997) 405 în colaborare cu P. Gauron and O. Selyugin.

84. *"Testing for new phenomena in high energy elastic scattering"* Physics Letters B397 (1997) 126 în colaborare cu P. Gauron and E. Leader.

85. *"Oscillations in the hadron scattering amplitude at high energy and small momentum transfer"* Proceedings of the XXXIInd Rencontres de Moriond '97 QCD and High Energy Hadronic Interactions, Les Arcs, coordonat de J. Trân Thanh Van, Frontières Editions, 1997, p. 619-623.

86. *"Model-independent determination of the hadron elastic scattering at high energy and small momentum transfer "* Proceedings of the International Conference on Elastic and Diffractive Scattering (7th Blois Workshop) Recent Advances in Hadron Physics, Seoul, Korea, coordonat de K. Kang, S. K. Kim and C. Lee, World Scientific, 1997, p. 126-129.

87. *"Oscillations in the hadron scattering amplitude at high energy and small momentum transfer"* Proceedings of the International Conference on Elastic and Diffractive Scattering (7th Blois Workshop) Recent Advances in Hadron Physics, Seoul, Korea, coordonatori K. Kang, S. K. Kim și C. Lee, World Scientific, 1997, p. 130-133.

88. *"The AKM theorem and oscillations in the hadron scattering amplitude at high energy and small momentum transfer"* Physics Letters B397 (1997) 305 în colaborare cu P. Gauron și O. Selyugin.

89. *"Gödelian Aspects of Nature and Knowledge"* in Systems - New Paradigms for the Human Sciences, De Gruyter, Berlin, 1998, traducere din franceză Karen-Claire Voss, p. 385-403, editori Gabriel Altmann și Walter A. Koch.

90. *"Levels of Representation and Levels of Reality : Towards an Ontology of Science"* Studii în Știință și Teologie, 1996, 4. Conceptul de natură în știință și în teologie, Partea a II-a, Labor et Fides, coordonat de Niels H. Gregersen, Michael W.S. Parsons și Christoph Wassermann, Genève, 1998, p. 94-103.

91. « *Relativity and Quantum Physics* » / « *Relativité et physique quantique* » in Dictionary of Ignorance, Albin Michel, revista Sciences d'aujourd'hui, Paris, 1998, p. 108-120, coordonat de Michel Cazenave; a doua ediție: *At the Frontiers of Science / Aux frontières de la science*, Hachette / Littérature, Paris, 2000.

92. *"Oscillations in the hadron scattering amplitude at high energy and small momentum transfer"* Lucrare prezentată la International Europhysics Conference asupra Fizicii Energiilor înalte (PA2), Ierusalim, coordonat de D. Lellouch, G. Mickenberg și E. Rabinovici, Springer, 1998.

93. *"The Odderon in theory and experiment - A mini-review"* Lucrare prezentată la a 29-a ediție a Conferinței Internaționale asupra Fizicii energiilor înalte, Vancouver, Canada, iulie 23-29, 1998, World Scientific, 1999, p. 921-923, coordonat de Alan Astbury, David Axen și Jacob Robinson.

94. *"Direct calculation of the Odderon intercept in perturbative QCD"* Fizică nucleară B542 (1999) 329 in colaborare cu M. A. Braun și P. Gauron.

95. *"Cyber-space-time and the Time of Physics"* Sciences N° 99-S, Workshop-ul "Timp și Mondializare", AFAS, Paris, noiembrie 1999, p. 22-23.
96. *"Quantum Reality"* in *Vous avez dit "vivant" ?*, Nr. 2 - ediție specială "Confrontation entre science et vivant", Februarie 2000, INSERM and Pôle Universitaire Européen de Montpellier et du Languedoc-Roussillon, p. 4-6, 14-15, 20-22.
97. *"Recent Advances in Odderon Physics"* Lucrare prezentată la a 8-a ediție a Conferinței Internaționale despre Difracție și difuzie elastică (al 8-lea Workshop Blois), Protvino, Russia, World Scientific, 2000, p. 177-187, coordonat de V. A. Petrov și A. V. Prokudin.
98. *"Hylemorphism, Quantum Physics and Levels of Reality"* in *Aristotle and Contemporary Science*, Vol. I, Peter Lang, New York, 2000, p. 173-184, coordonat de Demetra Sfondoni-Mentzou, studiu introductiv de Hilary Putnam.
99. *"Levels of Reality as Source of Quantum Indeterminacy"* [quant-ph/0012007](https://arxiv.org/abs/quant-ph/0012007) Publicată în *Determinismo e complessità*, Editura Armando, Roma, 2000, p. 127-158, coordonat de F. Tito Arecchi.
100. *"A Possible Two-Component Structure of the Non-Perturbative Pomeron"* Physics Letters B486 (2000) 71 [hep-ph/0004066](https://arxiv.org/abs/hep-ph/0004066) in colaborare cu P. Gauron.
101. *"The Two-Component Non-Perturbative Pomeron and the G-Universality"* Prelegere în calitate de invitat la Workshop-ul Internațional asupra Difracției în Fizica energiilor înalte - Difracție 2000, Cetraro, Italia Nuclear Physics (Proc. Suppl.) B99 (2001) 47 [hep-ph/0010292](https://arxiv.org/abs/hep-ph/0010292)
102. *"New Measures of the Quality and of the Reliability of Fits Applied to Forward Hadronic Data at $t=0$ "* Lucrare prezentată la al 6-lea Workshop asupra QCD Non-Perturbative, Universitatea Americană din Paris, World Scientific, 2002, coordonat de H. M. Fried, Y. Gabellini și B. Müller, p. 107-112 [hep-ph/0111025](https://arxiv.org/abs/hep-ph/0111025) in colaborare cu J. R. Cudell, V. V. Ezhela, P. Gauron, K. Kang, Yu. V. Kuyanov, S. B. Lugovsky și N. P. Tkachenko (colaborare COMPETE).
103. *"Analytic Amplitude Models for Forward Scattering"* Lucrare prezentată la a 9-a ediție a Conferinței Internaționale despre Difracție și difuzie elastică (al 9-lea Workshop Blois), Institutul de Fizică AS CR, Praga, Cehia, 2002, coordonat de V. Kandrát și P. Zavada, p. 275-286. in

colaborare cu J. R. Cudell, V. V. Ezhela, P. Gauron, K. Kang, Yu. V. Kuyanov, S. B. Lugovsky și N. P. Tkachenko (colaborare COMPETE).

104. *"Analytic Parametrizations of the Non-Perturbative Pomeron and QCD-Inspired Models"* Lucrare prezentată la a 9-a ediție a Conferinței Internaționale despre Difracție și difuzie elastică (al 9-lea Workshop Blois), Institutul de Fizică AS CR, Praga, Cehia, 2002, coordonat de V. Kandrát și P. Zavada, p. 265-274 hep-ph/0110170 in colaborare cu J. R. Cudell, V. V. Ezhela, P. Gauron, K. Kang, Yu. V. Kuyanov, S. B. Lugovsky and N. P. Tkachenko (colaborare COMPETE).

105. *"Atlas of Total Cross Sections"* in "Review of Particle Physics", ediția 2002: K. Hagiwara et al., Physical Review D66 (2002) 010001, Secțiunea 37 http://pdg.lbl.gov/2002/contents_plots.html#xsecplots in colaborare cu J. R. Cudell, V. V. Ezhela, P. Gauron, K. Kang, Yu. V. Kuyanov, S. B. Lugovsky and N. P. Tkachenko (colaborare COMPETE).

106. *"Forward Observables at RHIC, the Tevatron-Run II, and the LHC"* Lucrare prezentată la workshop-ul în cadrul celei de-a doua Conferințe Internaționale "Cetraro" și la Workshop-ul NATO pentru Cercetări avansate "Difracție 2002", Alushta, Crimea, Ucraina, 31 august - 6 septembrie, 2002, Kluwer, Dordrecht, Olanda, 2003, p. 63-72 hep-ph/0212101 in colaborare cu J. R. Cudell, V. V. Ezhela, P. Gauron, K. Kang, Yu. V. Kuyanov, S. B. Lugovsky, E. Martynov, E. A. Razuvaev și N. P. Tkachenko (Colaborare COMPETE).

107. *"Overview of the COMPETE Program"* Lucrare prezentată la workshop-ul în cadrul celei de-a doua Conferințe Internaționale "Cetraro" și la Workshop-ul NATO pentru cercetări avansate "Difracție 2002", Alushta, Crimea, Ucraina, 31 August - 6 septembrie, 2002, Kluwer, Dordrecht, Olanda, 2003, p. 47-61 hep-ph/0212398 in colaborare cu J. R. Cudell, V. V. Ezhela, P. Gauron, K. Kang, S. K. Kang, Yu. V. Kuyanov, A. Lengyel, K. S. Lugovsky, S. B. Lugovsky, V. S. Lugovsky, E. Martynov, E. A. Razuvaev, M. Yu. Sapunov, O. Selyugin, N. P. Tkachenko, M. Whalley și O. V. Zenin (Colaborare COMPETE).

108. *"Analytic Amplitudes for Hadronic Forward Scattering : COMPETE Update"* Lucrare prezentată la ediția nr. 13 a Conferinței Internaționale asupra Fizica energiilor înalte (ICHEP 2002), Amsterdam, iulie 24-31, 2002, CD North Holland 2002 ICHEP, p. 400-402 hep-ph/0207011

[ph/0209206](#) in colaborare cu J. R. Cudell, V. V. Ezhela, P. Gauron, K. Kang, Yu. V. Kuyanov, S. B. Lugovsky, E. Martynov, E. A. Razuvaev și N. P. Tkachenko (colaborare COMPETE).

109. *"Hadronic Scattering Amplitudes: Medium-Energy Constraints on Asymptotic Behaviour"* Physical Review D65 (2002) 074024 [hep-ph/0107219](#) in colaborare cu J. R. Cudell, V. V. Ezhela, P. Gauron, K. Kang, Yu. V. Kuyanov, S. B. Lugovsky și N. P. Tkachenko (colaborare COMPETE).

110. *"Benchmarks for the Forward Observables at RHIC, the Tevatron-Run II, and the LHC"* Physical Review Letters 89 (2002) 201801 [hep-ph/0206172](#) in colaborare cu J. R. Cudell, V. V. Ezhela, P. Gauron, K. Kang, Yu. V. Kuyanov, S. B. Lugovsky, E. Martynov, E. A. Razuvaev și N. P. Tkachenko (colaborare COMPETE).

111. *"Heisenberg's Universal \ln^2 s Increase of Total Cross Sections"* Physical Review D67 (2003) 077501 [hep-ph/0206214](#) in colaborare cu H. G. Dosch și P. Gauron.

112. *"Features of High-Energy pp and pA Elastic Scattering at Small t "* Prelegere ca invitat la ediția a 10- a Conferinței Internaționale despre Difracție și difuzie elastică (al 10-lea Workshop Blois), Hanasaari, Finlanda, 23-28 iunie 2003 [hep-ph/0306256](#) in colaborare cu O. Selyugin.

113. *"Analytic Amplitudes for Hadronic Forward Scattering and the Heisenberg \ln^2 s Behaviour of Total Cross Sections"* lucrare prezentată la ediția a 10-a a Conferinței Internaționale QCD (QCD03), Nucl. Phys. B, Proc. Suppl. 133 (2004) 87 [hep-ph/0311096](#)

114. *"Determination of the Structure of the High-Energy Hadron Elastic Scattering at Small Angles"* [hep-ph/0312062](#) în colaborare cu O. Selyugin.

115. *"Atlas of Total Cross Sections"* In "Review of Particle Physics", ediția 2004: Particle Data Group, S. Edelman et al., Physics Letters B592 (2004) 1, Secțiunea "Cross-Section Formulae and Plots" <http://pdg.lbl.gov/2004/hadronic-xsections/hadron.html> în colaborare cu J. R. Cudell, V. V. Ezhela, P. Gauron, K. Kang, Yu. V. Kuyanov, S. B. Lugovsky și N. P. Tkachenko (Colaborare COMPETE).

116. *"Is the D_{sJ}^+ (2632) Meson a Cryptoexotic Tetraquark Baryonium State?"* [hep-ph/0407088](#) in colaborare cu J. de Melo.

117. "A New Method for the Determination of the Real Part of the Hadron Elastic Scattering Amplitude at Small Angles and High Energies" Physics Letters B 629 (2005) 83 in colaborare cu P. Gauron și O. Selyugin. hep-ph/0406177

118. "The Present Situation of the Odderon Intercept – Experiment, Theory and Phenomenology" Lucrare prezentată la Workshop-ul Internațional « Căutările Odderon la RHIC », Laboratorul Național Brookhaven Laboratory, SUA, septembrie 27-29, 2005, coordonat de W. Guryn, Y. Kovchegov, W. Vogelsang și L. Trueman, Raport formal BNL-75092-2005.

119. "Calculation of the Real Part of the Nuclear Amplitude at High s and Small t From the Coulomb Amplitude" Lucrări prezentate la a 11-a ediție a Conferinței Internaționale despre Difuzie elastică și difracție – Spre frontierele energiilor înalte, Château de Blois, Franța, coordonat de M. Haguenaer, B. Nicolescu și J. Tran Thanh Van, Thê Giô Publishers, Vietnam, 2006. in colaborare cu P. Gauron și O. Selyugin hep-ph/0509187

120. "Plots of Total Cross Sections and Related Quantities" in "Review of Particle Physics", ediția 2006: Particle Data Group, W.-M. Yao et al., Revista de Fizică G33 (2006) 1, Secțiunea 40, in colaborare cu J. R. Cudell, V. V. Ezhela, P. Gauron, K. Kang, Yu. V. Kuyanov, S. B. Lugovsky și N. P. Tkachenko (Colaborare COMPETE) <http://pdg.lbl.gov/2006/hadronic-xsections/hadron.html>

121. "How Can the Odderon Be Detected at RHIC and LHC" European Journal of Physics C49 (2007) 581 in colaborare cu R. F. Avila și P. Gauron hep-ph/0607089

122. "The Odderon at RHIC and LHC" Lucrare prezentată la a 12-a ediție a Conferinței Internaționale despre Difuzie elastică și difracție- Forward Physics and QCD, Deutsches Elektronen-Synchrotron, Hamburg, Germania, 2007, p. 173-180, coordonatori J. Bartels, K. Borras, M. Diehl și H. Jung. arXiv:0707.2923

123. "Unified Model for Small- t and High- t Scattering at High Energies: Predictions at RHIC and LHC" in colaborare cu E. Martynov, European Journal of Physics C56 (2008) 57-62 arXiv:0712.1685

124. "Plots of Total Cross Sections and Related Quantities" in "Review of Particle Physics", ediția 2008: Particle Data Group, C. Amsler et al., Physics Letters B, Vol. 667, numerele 1-5, 18

septembrie 2008, p. 362-369, Section 40, în colaborare cu J. R. Cudell, V. V. Ezhela, P. Gauron, K. Kang, Yu. V. Kuyanov, S. B. Lugovsky și N. P. Tkachenko (Colaborare COMPETE)
<http://pdg.lbl.gov/2008/hadronic-xsections/hadron.html>

125. "*Complexity and transdisciplinarity Discontinuity, levels of Reality and the Hidden Third*" în colaborare cu Paul Cilliers Futures, Vol. 44, Nr. 8, octombrie 2012, Paginile 711–718 (2012) <http://dx.doi.org/10.1016/j.futures.2012.04.001>

Conferințe științifice invitate

1) 2nd Dual Unitarization and Topological Expansion International Workshop, Lawrence Berkeley Laboratory, USA, July 1977 - *Phenomenology of baryonium*

2) Meeting on Unusual Hadron States and Multiquark Spectroscopy, Abingdon , United Kingdom, January 1978. - *Exotic exchanges - Baryonium mass spectrum in a planar bootstrap model*

3) XIIIth Rencontre de Moriond, Les Arcs, France, March 1978 - *Exotic baryonium exchanges*

4) Meeting on Exotic Resonances, Hiroshima, Japan, September 1978 - *Is there any evidence for exotic baryonium exchanges ?*

5) XIVth Rencontre de Moriond, Les Arcs, France, March 1979 - *Elementary hadrons beyond mesons and baryons in Bootstrap Quark Theory*

6) Journées d'Etudes Saturne, Roscoff, France, May 1979 - *Confinement, couleur cachée et états multibaryoniques*

7) 5th European Symposium on Nucleon-Antinucleon Interactions, Bressanone , Italy, June 1980 - *Multiquark hadrons in topological bootstrap*

8) 3rd Dual Topological Unitarization Workshop, Lawrence Berkeley Laboratory , USA, July 1980 - *Topological structure of hadron cross-sections - DTU and spherical baryons*

- 9) Workshop "From Collective States to Quarks in Nuclei", Bologna , Italy, November 1980 - *Topological interpretation of multiquark states*
- 10) 6ème Session d'Etudes Biennale de Physique Nucléaire, Aussois, France, February 1981 - *Règles de sélection topologiques dans la physique hadronique*
- 11) XVIth Rencontre de Moriond, Les Arcs, France, March 1981 - *Topological supersymmetry and hadron cross sections*
- 12) International Conference on High Energy Physics, Lisbon , Portugal, July 1981 - Strong-electroweak unification through topological supersymmetry - Dual Topological Unitarization calculation of hadron masses - a mini-review
- 13) VIth European Symposium on Nucleon-Antinucleon and Quark-Antiquark Interactions, Santiago de Compostela , Spain, September 1982 - *The new ISR and collider data and asymptotic theorems*
- 14) XVIIIth Rencontre de Moriond ("Physics of Proton-Antiproton Collisions"), La Plagne, France, March 1983 - *The slope of the diffraction peak and the Froissart bound*
- 15) XIVth International Symposium on Multiparticle Dynamics, Granlibakken, Lake Tahoe , USA, June 1983 - *A self-consistent lowest-order dual topological unitarization calculation of the strong coupling constant*
- 16) VIIth European Symposium on Antiproton Interactions, Durham , United Kingdom, July 1984 - Odderon effects at the collider and beyond
- 17) G.F. Chew Jubilee, University of Berkeley, USA, September 1984 - *From baryonium to hexons*
- 18) Vth Topical Workshop on Proton-Antiproton Collider Physics, Saint Vincent, Aosta Valley, Italy, February 1985 - *Difference between and pp at high energies*
- 19) 1st International Workshop on Elastic and Diffractive Scattering, Château de Blois, France, June 1985 - *Comparison of proton-proton and proton-antiproton scattering at very high energies*

- 20) International Conference on High Energy Physics, Bari, Italy, July 1985 - Review of elastic and diffractive scattering at high energies
- 21) 2nd International Conference on Elastic and Diffractive Scattering, Rockefeller University, New York , USA, October 1987 - *Odderon interpretation of the new UA4 datum*
- 22) XXIIIrd Rencontre de Moriond ("Current Issues in Hadron Physics"), Les Arcs, France, March 1988 - *The measurement of the real part of the amplitude at the CERN collider : the Odderon interpretation*
- 23) XXVth Rencontre de Moriond ("High Energy Hadronic Interactions"), Les Arcs, France, March 1990 - *The Odderon today*
- 24) International Conference on Elastic and Diffractive Scattering (4th Blois Workshop), Isola d'Elba, Italy, May 1991 - *Opening address; - The Odderon - past, present and future*
- 25) Joint International Lepton-Photon Symposium and Europhysics Conference on High Energy Physics, Geneva, Switzerland, July 1991 - *The Odderon approach predictions at Tevatron and LHC Energies*
- 26) XXVI International Conference on High Energy Physics, Dallas, Texas , USA, August 1992 - *The importance of the measurement of ρ for the understanding of high energy hadron-hadron scattering*
- 27) - Plenary Session of the Pontifical Academy of Sciences The Emergence of Complexity in Mathematics, Physics, Chemistry and Biology, The Vatican, October 1992 - *Levels of Complexity and Levels of Reality*
- 28) - International Conference The Concept of Nature in Science and Theology, European Society ESSAT, München, Germany, April 1993 - *Levels of Representation and Levels of Reality : Towards an Ontology of Science*
- 29-30)• XXVIIIth Rencontres de Moriond (QCD and High Energy Hadronic Interactions"), Les Arcs, France, March 1993 • International Europhysics Conference on High Energy Physics, Marseille, France, July 1993 - *Calculation of the Odderon intercept in perturbative QCD*

31) Workshop on Quantum Infrared Physics, The American University of Paris, Paris, France, June 1994 - *On the self-coherence of the hadron high-energy total cross-section data*

32) International Conference on Elastic and Diffractive Scattering Frontiers in Strong Interactions (6th Blois Workshop), Château de Blois, France, June 1995 - *A critical discussion of the extraction of the ρ -parameter at high-energy hadron scattering*

33) International Conference "Aristotle and Contemporary Science", Thessaloniki, Greece, September 1997 - *Hylemorphism, Quantum Physics and Levels of Reality*

34-39)

- International Europhysics Conference on High Energy Physics, Jerusalem, Israel, August 1997
 - International Conference on Elastic and Diffractive Scattering (VIIth Blois Workshop), Seoul, Korea, June 1997
 - XXXIInd Rencontres de Moriond ("QCD and High Energy Hadronic Interactions"), Les Arcs, France, March 1997
 - Rencontre Annuelle de Théorie et Phénoménologie des Particules, Grenoble, France, January 1997 - *Oscillations in the hadron scattering amplitude at high energy and small momentum transfer*
- 40) International Workshop "Pomeron and Odderon in Theory and Experiment", Heidelberg, Germany, March 1998 - *The Odderon in Regge theory*
- 41) International Workshop Determinismo e complessità, Rome, Italy, May 1998 - *Levels of Reality as Source of Quantum Indeterminacy*
- 42) XXIX International Conference on High Energy Physics, Vancouver, Canada, July 1998 - *The Odderon in theory and experiment - a mini-review*
- 43) 8th International Conference on Elastic and Diffractive Scattering (8th Blois Workshop), Protvino, Russia, July 1999 - *Recent advances in Odderon physics*
- 44) Groupe de travail "Implications philosophiques de la science contemporaine", Académie des Sciences Morales et Politiques, Paris, France, April 2000 - *Les niveaux de Réalité et "Le Manuscrit de 1942" de Werner Heisenberg*
- 45) International Workshop on Diffraction in High-Energy Physics - Diffraction 2000, Cetraro, Italy, September 2000 - *The Two-Component Non-Perturbative Pomeron and the G-Universality*
- 46) 9th International Conference on Elastic and Diffractive Scattering (9th Blois Workshop), Prague, Czech Republic, June 2001 - *Analytic Parametrizations of the Non-Perturbative Pomeron and QCD-inspired Models*

47) 31st International Conference on High Energy Physics (ICHEP 2002), Amsterdam, Holland, July 2002 - *Analytic Amplitudes for Hadronic Forward Scattering : COMPETE Update*

48) 10th International Conference on Elastic and Diffractive Scattering (10th Blois Workshop), Hanasaari, Finland, June 2003 - *Features of High-Energy pp and pA Elastic Scattering at Small t*

49) 10th International QCD Conference (QCD03), Montpellier, France, July 2003 - *Analytic Amplitudes for Hadronic Forward Scattering and the Heisenberg $\ln^2 s$ Behaviour of Total Cross Sections*

50) 11th International Conference on Elastic and Diffractive Scattering - Towards High Energy Frontiers, Château de Blois, France, May 2005 - *Calculation of the Real Part of the Nuclear Amplitude at High s and Small t from the Coulomb Amplitude*

51) RIKEN BNL Research Center Workshop "Odderon Searches at RHIC", Brookhaven National Laboratory, Upton, NY, USA, September 2005 - *The Recent Situation of the Odderon Intercept - Experiment, Theory and Phenomenology*

52) 12th International Conference on Elastic and Diffractive Scattering - Forward Physics and QCD, DESY, Hamburg, Germany, 21st - 25th May 2007 - *The Odderon at RHIC and LHC*

Seminarii științifice

1) Lawrence Berkeley Laboratory, USA, January 1977 - *"Regularities and systematics of hadron total cross sections"*

2) Lawrence Berkeley Laboratory, USA, May 1977 - *"Evidence for baryonium exchange in medium and high energy scattering"*

3) Lawrence Berkeley Laboratory, USA, July 1977 - *"Phenomenology of baryonium"*

4) Lawrence Berkeley Laboratory, USA, September 1977 - *"Baryonium mass spectrum in a planar bootstrap model"*

- 5) Brookhaven National Laboratory, USA, September 1977 - *"Baryonium : an S-matrix approach"*
- 6) Brown University, Providence, USA, September 1977 - *"Phenomenology of baryonium"*
- 7) Brown University, Providence, USA, October 1977 - *"Baryonium mass spectrum in a planar bootstrap model" - "Echanges exotiques (baryonium) à moyenne et haute énergie"*
- 8) Laboratory of Nuclear Physics and High Energy, University Paris 6, Paris, January 1978 - *"Résonances étroites apparaissant dans l'interaction baryon-antibaryon (Aspects théoriques)"*
- 9) Laboratory of Theoretical Physics of Elementary Particles, University of Paris 11, February 1978 - *"Baryonium : théorie et phénoménologie"*
- 10) Center of Nuclear Research, Division of High Energies, Strasbourg, France, April 1978 - *"Baryonium : une nouvelle classe de mésons"*
- 11) Particle Physics Laboratory, Annecy, France, June 1978 - *"Baryonium : une nouvelle classe de mésons"*
- 12) Gesamthochschule Wuppertal, Wuppertal, Germany, June 1978 - *"Theoretical and phenomenological aspects of the baryonium problem"*
- 13) Lawrence Berkeley Laboratory, USA, August 1978 - *"Selected topics in baryonium and other related unusual hadron states"*
- 14) Laboratory of Theoretical Physics of Particle Physics, University Paris 11, May 1979 - *"Bootstrap Quark Theory and applications : narrow hadrons and topological barriers"*
- 15) CERN, Theoretical Physics Division, June 1979 - *"Narrow hadrons and topological barriers"*
- 16) Westfield College, University of London, London, United Kingdom, October -November 1979 - *"Baryons and Dual Topological Unitarization (série de trois séminaires informels)"*
- 17) Westfield College, University of London, London, United Kingdom, November 1979 - *"An attempt to derive the hadron mass spectrum from the topological expansion"*

- 18) Department of Physics, University of Durham, Durham, United Kingdom, November 1979 - *"An attempt to derive the hadron mass spectrum from the topological expansion"*
- 19) Nuclear Physics Division, IPN Orsay, Orsay, France, January 1980 - *"Confinement, couleur cachée et états dibaryoniques"*
- 20) Department of Nuclear Physics, CEN Saclay, Saclay, France, February 1980 - *"Physique des états multiquarks"*
- 21) Department of Nuclear Physics, CEN Saclay, Saclay, France, April 1980 - *"Règles de sélection topologiques dans la physique des états multiquarks"*
- 22) IPN, University Claude Bernard, Lyon, France, November 1980 - *"Structure des hadrons et règles de sélection topologiques"*
- 23) Vrije Universiteit, Brussels, Belgium, March 1982 - *"Topological Grand Unification"*
- 24) Lawrence Berkeley Laboratory, USA, February 1983 - *"A self-consistent lowest-order DTU coupling calculation" - "Are there new effects in forward and pp scattering at very high energies ?"*
- 25) Theoretical Physics Division, IPN Orsay, Orsay, France, April 1983 - *"Le Poméron, l'Oddéron et la physique à petit p_T au collisionneur proton-antiproton"*
- 26) Nuclear Physics Institute, Lyon, France, May 1983 - *"La physique à petit p_T au collisionneur proton-antiproton"*
- 27) Brown University, Providence, USA, June 1983 - *"Antiproton-proton and proton-proton scattering at ISR and collider energies"*
- 28) Lawrence Berkeley Laboratory, USA, June 1983 - *"Antiproton-proton and proton-proton cross sections and slopes at ISR and collider energies"*
- 29) University of Illinois at Chicago, Chicago, USA, July 1983; - *"Understanding antiproton-proton and proton-proton cross sections at high energies"*

- 30) Purdue University, Lafayette, USA, July 1983 - *"New phenomena in total cross sections at collider energies"*; - *"Maximal correlation between slopes and total cross sections at collider energies"*
- 31) Queen Mary College, University of London, London, United Kingdom, November 1983 - *"New effects in total cross sections and slopes at collider energies"*
- 32) Istituto Nazionale di Fisica Nucleare, Sezione di Torino, Torino, Italy, March 1984 - *"New phenomena in total and differential cross sections at collider energies"*
- 33) Journées d'Etudes de la Division de Physique Théorique, IPN Orsay, Ile d'Oléron, France, May 1986 - *"Les accélérateurs de l'an 2000"*
- 34) Brown University, Providence, USA, October 1987 - *"New phenomena in elastic and diffractive scattering"*
- 35) CERN, Theoretical Physics Division, November 1987 With the participation of A. Martin, G. Matthiae, B. Nicolescu and T.T. Wu - *"Discussion of the measurement of the real part of the amplitude at the CERN collider"*
- 36) Journées d'Etudes de la Division de Physique Théorique, IPN Orsay, Orsay, France, June 1988 - *"Nouveaux phénomènes de la physique élastique et diffractive"*
- 37) ECFA-LHC Study Group, CERN, May 1990 - *"Predictions of the Odderon approach at LHC and SSC energies"*
- 38) Instituto de Física Gleb Wataghin, Universidade Estadual de Campinas (UNICAMP - Brazil), October 1993 - *"The Odderon in QCD and related problems"*
- 39) Instituto de Física Corpuscular (IFIC), University of Valencia, Spain, January 1994; - *"A personal overview of the hadron elastic scattering at very high energies : the Odderon in QCD and related problems"*
- 40) Institute of Nuclear Sciences (ISN), Grenoble, France, March 1994 ; - *"L'Oddéron dans la QCD et autres problèmes actuels de la diffusion élastique à très haute énergie"*

41-44) • CEA Saclay, France, March 1997; • Theoretical Physics Division, IPN Orsay, Orsay, France, January 1997; • Laboratory of Theoretical Physics and Elementary Particles, University Paris 6, November 1996; • Lawrence Berkeley Laboratory, USA, November 1996; - *"Oscillations in the hadron scattering amplitude at high energy and small momentum transfer"*

45-47) • Lebanese University of Tripoli, Lebanon, Physics Department, November 1999; • University of Sao Paulo, Brazil, Theoretical Physics Department, April 1999; • Instituto de Física Gleb Wataghin, Universidade Estadual de Campinas (UNICAMP), Campinas, Brazil, April 1999; - *"Recent advances in Odderon physics"*

48) Ecole Normale Supérieure, « Thinking on Sciences » Laboratory, Paris, France, May 2003-
"Les relations de Heisenberg comme relations de certitude"

49) CEPERC, University of Aix-en-Provence, France, March 2004 - *"Heisenberg et les niveaux de Réalité"*

Cărți științifice (coordonare)

1. Proceedings of the International Workshop *Baryonium and Other Unusual Hadron States*, edited by B. Nicolescu, R. Vinh Mau and J.-M. Richard, Institute of Nuclear Physics, Orsay, France, 1979.

2. *Proceedings of the First International Workshop on Elastic and Diffractive Scattering*, edited by B. Nicolescu and J. Tran Thanh Van, Frontières Editions, 1986.

3. *Le temps dans les sciences*, coordonatori Norbert Dodille, Christian Duhamel și Basarab Nicolescu, Harmattan, Paris, France, 1995.

4. *Proceedings of the 11th International Conference on Elastic and Diffractive Scattering – Towards High Energy Frontiers*, Château de Blois, France, May 15-20, 2005, edited by M. Haguenuer, B. Nicolescu and J. Tran Thanh Van, Thê Giôi Publishers, Vietnam, 2006.

Cărți și videocasete transdisciplinare

1. *Ion Barbu - Cosmologia "Jocului secund"*, Editura pentru literatură, București, 1968; a doua ediție: Univers Enciclopedic, București, 2004, prefață de Eugen Simion și postfață de Pompiliu Crăciunescu; a treia ediție: Editura Aius, Craiova, 2013, prefață de Pompiliu Crăciunescu.
2. *Nous, la particule et le monde*, Editions Le Mail, Paris, Franța, 1985, premiul Academiei Franceze; a doua ediție: Rocher, Monaco, 2002; a treia ediție: E. M. E.ș InterCommunications, Bruxelles, 2012; *Nos, a particula e o universo*, Esquilo, Lisabona, Portugalia, 2005, traducere în limba portugheză de Isabel Debot, în cadrul Anului Internațional al Fizicii; *Noi, particula și lumea*, Polirom, Iași, 2002, traducere în limba română de Vasile Sporici ; a doua ediție: Junimea, Iași, 2007.
3. *L'homme et ses trois éthiques*, Stéphane Lupasco, în colaborare cu Basarab Nicolescu și Solange de Mailly-Nesle, Rocher, Monaco, 1986. Traduceri: *O Homem e as Suas Três Éticas*, Instituto Piaget, Lisbon, 1994; *Omul și cele trei etici ale sale*, Editura Stefan Lupascu, Iasi, 1999.
4. *La science, le sens et l'évolution - Essai sur Jakob Boehme*, Félin, Paris, 1988, prefață de Antoine Faivre ; a doua ediție: *L'homme et le sens de l'univers - Essai sur Jakob Boehme*, Philippe Lebaud, Paris, 1995, prefațe de Joscelyn Godwin și Antoine Faivre. Traduceri: - *Science, Meaning and Evolution - The Cosmology of Jacob Boehme*, Parabola Books, New York, 1991; translation in English by Rob Baker, foreword by Joscelyn Godwin and afterword by Antoine Faivre. *Știința, sensul și evoluția - Eseu asupra lui Jakob Böhme*, Eminescu, București, 1992; Vitruviu, București, 2000; Cartea Românească, București, 2007; *Ciência, sentido & evolução - A cosmologia de Jacob Boehme*, Attar, São Paulo, 1995
5. [*Théorèmes poétiques*](#), Editions du Rocher, Monaco, 1994, prefață de Michel Camus. Traduceri: *Teoreme poetice*, Cartea Românească, colecția « Caietele Inorogului », București, 1996; Junimea, Iași, 2007.
6. *La transdisciplinarité*, manifeste, Rocher, colecția « Transdisciplinarité », Monaco, 1996. Traduceri: *Il Manifesto della Transdisciplinarità*, Armando Siciliano Editore, Messina, 2014; *La Transdisciplinariedad - Manifiesto*, Multiversidad Mundo Real Edgar Morin, Hermosillo, Sonora, Mexico, 2009; [*Manifiesto of Transdisciplinarity*](#), State University of New York (SUNY)

Press, New York, 2002; *Manifesto da Transdisciplinaridade*, Hugin, Lisbonne, 2000; - *Manifesto of Transdisciplinarity*, Librairie Isis Editeur, Collection "Afaq" no2, Damascus, 2000; *Transdisciplinaritatea - Manifest*, Polirom, Coll. Plural, București, 1999 ; Junimea, Iasi, 2007. *O manifesto da transdisciplinaridade*, Éditions TRIOM, São Paulo, 1999; 2001 ; 2005.

7. *Les racines de la liberté*, Accarias-L'Originel, Paris, 2001, în colaborare cu Michel Camus. Traducere: *Rădăcinile libertății*, Editura Curtea Veche, București, 2004, tradusă în limba română de Carmen Lucaci.

8. *Le tiers secrètement inclus*, Babel, Mazamet, 2002, ilustrată de Frédéric Benrath.

9. Video: *La science pense-t-elle?* – dezbateră cu Jean Bricmont și Jacques Vauthier, producător VIDEOSCOPI/University Nancy 2 pentru Ministerul Educației și Cercetării, 2005 ; broadcast Canal U, « Amphis de France 5 ».

10. DVD *Physique quantique et réenchantement du monde*, Lazaret Ollandini, Corse, 2007.

11. DVD *L'homme entre science et religion*, cu participarea lui Thierry Magnin, Basarab Nicolescu, Bruno Guiderdoni. LC Productions, KTO, 2007 cu sprijinul *Centre National de la Cinématographie*. Producător: Caroline Puig-Grenetier. Broadcast by TV KTO, 2007. European prize of Spiritual Film, 2008.

12. *În oglinda destinului - Eseuri autobiografice*, Ideea Europeană, București, 2009.

13. [*Qu'est-ce que la réalité ?*](#), Liber, Montréal, Canada, 2009. Traduceri: *Ce este Realitatea?*, Junimea, Iași, 2009, traducere de Simona Modreanu; *O que é a Realidade?*, Triom, São Paulo, 2012.

14. *Théorèmes poétiques / Teoreme poetice*, Biblioteca Metropolitană București, 2009, ediție bilingvă bibliofilă, realizată de Mircea Dumitrescu, Anna-Maria Orban, Carla Duschka, și Vëllahu Vangjush, 50 de exemplare, 13 ilustrații de Mircea Dumitrescu.

15-16. *De la Isarlik la Valea Uimirii, vol. 1 Interferențe spirituale, vol. 2 - Drumul fără sfârșit*, Curtea Veche, București, 2011, cuvânt înainte de Irina Dincă.

17. *Multi, inter și transdisciplinaritate în cercetarea științifică*, Universitatea Petrol-Gaze, Ploiești, 2011
18. *Théorèmes poétiques / Teoreme poetice*, Editura Curtea Veche, București, 2013, ediție bibliofilă bilingvă română/franceză, ilustrată de Mircea Dumitrescu, 500 exemplare, dintre care 200 au autograful autorului.
19. *Universul are oare un sens? Dialogul contemporan dintre știință și religie*, Teatrul Național București, seria « Conferințele Teatrului Național », 2013, booklet și DVD.
20. *George Manu - Rectorul din Zarca Aiudului*, film documentar produs de Nicolae Margineanu, Fundația Creștină Părintele Arsene Boca, București, 2013, DVD (română/franceză/engleză).
21. [*Teoremas poéticos*](#), Sálto de Pagina, Madrid, 2013, traducere din franceză de Clara Janés, ilustrații de Karl Blossfeldt.
23. [*From Modernity to Cosmodernity - Science, Culture, and Spirituality*](#), State University of New York (SUNY) Press, New York, USA, 2014.
24. *Théorèmes poétiques*, 12 texte de Basarab Nicolescu și 14 gravuri de Francis Rollet, ediție bibliofilă, 50 exemplare, Belz, Franța, 2014.

Cărți coordonate în domeniul transdisciplinarității

1. *L'homme, la science et la nature - Regards transdisciplinaires*, Le Mail, colecția « Science et conscience », Paris, 1994, în colaborare cu Michel Cazenave.

2. *Stéphane Lupasco - L'homme et l'oeuvre*, Rocher Publ., colecția « Transdisciplinarité », Monaco, 1999, în colaborare cu Horia Bădescu. Traducere: *Stéphane Lupasco - O Homem e a Obra*, TRIOM Publishing and University de São Paulo, São Paulo, 2001.
 3. *Science and Religion : Antagonism or Complementarity*, XXI : Eonul Dogmatic, colecția « New World Paradigm », București, 2003, în colaborare cu Magda Stavinschi. Traducere: *Știință și religie - Antagonism sau complementaritate ?*, XXI : Eonul Dogmatic, colecția « New World Paradigm », București, 2003, în colaborare cu Magda Stavinschi.
 4. *Le sacré aujourd'hui*, Rocher, colecția « Transdisciplinarité », Monaco, 2003.
 5. *Science and Orthodoxy, a necessary dialogue*, Curtea Veche, București, 2006, în colaborare cu Magda Stavinschi.
 6. *Transdisciplinary approaches of the dialogue between science, art, and religion in the Europe of tomorrow*, Curtea Veche, București, 2008, în colaborare cu Magda Stavinschi.
 7. [*Moartea astăzi*](#), Curtea Veche, București, 2008.
 8. [*Transdisciplinarity - Theory and Practice*](#), Hampton Press, Cresskill, NJ, USA, 2008.
 9. *René Daumal ou le perpétuel incandescent*, Le Bois d'Orion, L'Isle-sur-la-Sorgue, 2008, în colaborare cu Jean-Philippe de Tonnac.
 10. *À la confluence de deux cultures - Lupasco aujourd'hui*, Oxus, Paris, 2010. Traducere: [*La confluența a două culturi - Lupasco astăzi*](#), Curtea Veche, București, 2010.
 13. *Transdisciplinarité, une nouvelle vision du monde*, Les Cahiers Villard de Honnecourt, Paris, nr. 80, 2011.
 12. *Transdisciplinarity and Sustainability*, ATLAS Publishing, Lubbock, Texas, USA, 2012.
 13. *Ion Barbu, în timp și dincolo de timp*, Curtea Veche, București, 2013.
- Transdisciplinary Theory and Practice*, ATLAS Publishing, Lubbock, Texas, USA, 2013, în colaborare cu Atila Ertas.

15. *Transdisciplinary Education, Philosophy and Applications*, ATLAS Publishing, Lubbock, Texas, USA, 2014, în colaborare cu Atila Ertas.

16. [René Daumal et l'enseignement de Gurdjieff](#), Le Bois d'Orion, Ile-sur-la-Sorgue, France, 2016.

16. *În căutarea „omului total”. Moștenirea literară și spirituală a lui Vintilă Horia*, Vremea, București, 2016, în colaborare cu Cristian Bădiliță.

Contribuții în volume colective transdisciplinare

1 – *Peter Brook et la pensée traditionnelle*, in *Brook - Les voies de la création théâtrale XIII*, Éditions du CNRS, Paris, 1985, cuvânt înainte de Georges Banu, p. 143-161, coordonator Georges Banu.

2 - *La science comme témoignage*, in *La science face aux confins de la connaissance : le prologue du notre passé culturel*, UNESCO, Paris, 1986, p. 9-30. Traducere în limba engleză: *Science as "Testimony"*, in *Science and the Boundaries of Knowledge: the Prologue of Our Cultural Past*, UNESCO, Paris, 1986, p. 9-30. Traducere în limba spaniolă: *La ciencia com a "testimoni"*, in *La ciencia i les fronteres del coneixement*, UNESCO, Barcelona, 1986, p. 15-42.

3 - *La science et la métascience*, in *Qu'est-ce-que le transpersonnel?*, Trismegiste, Paris, 1987, p. 81-98.

4 - *La nature du réel et la nouvelle vision de la science*, in *La science face aux confins de la connaissance*, Félin, Colecția « Știință și cunoaștere », Paris, 1987, cuvânt înainte de Yves Jaigu, p. 27-60, coordonat de Michel Random. Traducere în limba arabă: *La science face aux confins de la connaissance*, Ministerul sirian al culturii, RAS, colecția « Sciences 17 », Damasc, 1994, traducere de Muhammad Hassan Ibrahim.

5 - *Niveaux de réalité et transdisciplinarité*, in *Source, Tradition et modernité - Les sagesses anciennes et l'homme à venir*, L'Originel, Paris, 1988, p. 31-46.

6 - *Imaginaire et réalité dans la physique moderne*, in Caietele l'IPPC N° 7, Buletinul Institutului de Psiho-Patologie Clinică, Paris, mai 1988, prefață de Ophélie Avron, p. 85- 95.

7 - *Le concert se joue sur les ponts*, in *Sciences et imaginaire*, Albin Michel / Cité des Sciences et de l'Industrie, colecția « Sciences d'aujourd'hui », Paris, 1994, p. 207-220, coordonat de Ilke Angela Maréchal.

8 - *Entre le savoir et l'être: la Nature, aujourd'hui*, in Ariès nr. 17 – « Știință și gnoză », La Table d'Émeraude, Paris, 1994, p. 145-160.

9 - *Niveaux de complexité et niveaux de Réalité - Vers une nouvelle définition de la Nature*, in *L'homme, la science et la nature - Regards transdisciplinaires*, Le Mail, colecția « Știință și cunoaștere », Paris, 1994, p. 15-38.

10 - *La Nature - entre le seuil et le miroir*, Caietele Grupului de Studiu al Spiritualității Comparate 2 – « Imagini și Valori », Archè Edidit, Paris, 1994, p. 71-88.

11 - *Reînnoirea spirituală are deja un nume : transdisciplinaritatea*, in *Experiența inițiativă a exilului*, Roza Vânturilor, București, 1994, prefață de Octavian Paler, p. 408-418, coordonat de Mihaela Cristea.

12 - *Un boier al spiritului*, in *Al. Rosetti în evocări*, Minerva, București, 1995, p. 167-171, coordonat de d'Andriana Fianu.

13 - *Victor Roman ou les promesses de la terre*, in *Hommage à Victor Roman*, Fundația Națională de Arte Grafice și Plastice, Paris, iunie1995, p. 6-7.

14 - *Strained Bedfellows: Scientific Method, Hermeneutics and the Study of Esotericism*, lucrare prezentată la al XVII-lea Congres al Asociației Internaționale pentru Istoria Religiilor, Mexico City, August 1995, în colaborare cu Karen-Claire Voss.

15 - *Transdisciplinarité : naissance d'un mot*, in *La pensée transdisciplinaire et le réel*, Dervy, Paris, 1996, prefață de Michel Random și Michel Camus, p. 321-326.

16 - *Stéphane Lupasco : notice biographique*, in *La pensée transdisciplinaire et le réel*, Dervy, Paris, 1996, prefață de Michel Random și Michel Camus, p. 292-294.

17 - *Stéphane Lupasco : l'unité ternaire de la réalité ou la genèse trialectique de la réalité*, in *La pensée transdisciplinaire et le réel*, Dervy, Paris, 1996, prefață de Michel Random and Michel Camus, p. 261-276.

18 - *Féminisation sociale et dimension poétique de l'existence*, in *La pensée transdisciplinaire et le réel*, Dervy, Paris, 1996, prefață de Michel Random și Michel Camus, p. 245-252.

19 - *Une transdisciplinarité planétaire pour vivre et survivre*, in *La pensée transdisciplinaire et le réel*, Dervy, Paris, 1996, prefață de Michel Random și Michel Camus, p. 59-81, în colaborare cu Michel Camus, Philippe Quéau și Michel Random ; traducere în limba portugheză: *O pensamento Transdisciplinar e o Real*, TRIOM, São Paulo, Brazilia, 2000, traducere de Lucia Pereira de Souza.

20 - *Levels of Complexity and Levels of Reality : Nature as Trans-Nature*, in *The Emergence of Complexity in Mathematics, Physics, Chemistry and Biology*, in Scripta varia N° 89 - Lucrări prezentate la Sesiunea plenară a Academiei Papale de Științe, 27-31 octombrie 1992, Pontifica Academia Scientiarum, Vatican City, coordonat de Bernard Pullman, Roma, 1996, p. 393-417.

21 - *La science et le spirituel : table ronde*, in *Le spirituel - Pluralité et Unité*, Simpozion organizat cu ocazia centenarului nașterii lui Ostad Elahi, 7-10 septembrie 1995, Presses de l'Université de Paris-Sorbonne, colecția « Cahiers d'anthropologie religieuse » N° 5, Paris, 1996, prefață de Philippe Douste-Blazy, p. 53 -74.

22 - *Position*, in *Le temps mondial*, Editura Complexe, colecția « Faire sens », coordonată de Zaki Laïdi, 1997, p. 306-310.

23 - *Une nouvelle vision du monde*, in *Transdisciplinarité – acteul primului Congres Mondial al Transdisciplinarității*, Hugin, Lisabona, 1999, prefață de José Carlos B. Tiago de Oliveira, p. 157-162.

24 - *Le tiers inclus - De la physique quantique à l'ontologie*, in *Stéphane Lupasco - L'homme et l'oeuvre*, Rocher, colecția « Transdisciplinarité », Monaco, 1999, p. 113-144, coordonat de Horia Bădescu și Basarab Nicolescu.

25 - *Quelle Université pour demain ? - Vers une évolution transdisciplinaire de l'Université*, in *L'Art Vidéo 1980-1989 - Vingt ans du VideoArt Festival*, Locarno (Cercetări, perspective teoretice), p. 337-346, coordonat de Vittorio Fagone, prefață de Rinaldo și Ines Bianda, fotografii de Lorenzo Bianda.

26 - *Cyberespace et transhumanisme*, in *L'Art Vidéo 1980-1989 - Vingt ans du VideoArt Festival*, Locarno (Cercetări, perspective teoretice), Editura Mazzotta, Milano, 1999, p. 323-328, coordonat de Vittorio Fagone, prefață de Rinaldo și Ines Bianda, fotografii de Lorenzo Bianda.

27 - *Un vizionar - Mircea Eliade și Caietele Inorogului și Hyperion*, in *Mircea Eliade în conștiința contemporanilor din exil*, Editura Criterion, Norcross, GA, SUA, 1999, p. 222-223, coordonat de Gabriel Stănescu.

28 - *Um Novo Tipo de Conhecimento - Transdisciplinaridade*, in *Educação e transdisciplinaridade*, Editura UNESCO Brasil, Brazilia, 2000, p. 13-30, coordonat de Judite Vero, Maria de Mello și Américo Sommerman.

29 - *Entre les deux mondes, un troisième*, in *Dieu, l'Église et les extraterrestres*, Albin Michel / Question de nr. 122, 2000, p. 99-121, coordonat de d'Alexandre Vigne.

30 - *Transdisciplinarity and Complexity : Levels of Reality as Source of Indeterminacy*, in *Determinismo e Complessità*, Editura Armando, Roma, 2000, p. 127-142, coordonat de F. Tito Arecchi.

31 - *Adonis, un homme libre*, in *Adonis - Un poète dans le monde d'aujourd'hui (1950-2000)*, Institutul Lumii Arabe, Paris, 2000, p. 149-152, coordonat de Alain Jouffroy.

32 - *Fondation méthodologique des études transculturelles et transreligieuses*, in *L'Europe en quête d'harmonie*, Rencontres Européennes de Cluny, La Maison sur le Monde, Mazille, Franța, 2001, p. 258-288.

33 - *Ștefan Lupașcu și terțul inclus*, in *Ștefan Lupașcu: un gânditor pentru mileniul trei*, Editura Ștefan Lupașcu, Iași, 2001, vol. 2, p. 5-16, coordonat de Petru Ioan.

34 - *Conoscenza "in vitro" ed "in vivo"*, in *Unità del sapere e del fare: una soluzione transdisciplinare ?*, Istituto pentru Cercetare și Activități educative, Napoli, Italia, 2001, p. 81-100, coordonat de Ezio Mariani.

35 -- *Vers une éducation transdisciplinaire*, in *L'universel et le singulier - L'éducation comme dialectique: expériences et recherches*, la ediția a IX-a a Colocviului Internațional al Asociației Internaționale Francofone pentru Cercetarea Științifică în Educație, AFIRSE, Universitatea Rennes - Haute Bretagne, 2001, p. 7-16, coordonat de Patrick Boumard și Rose-Marie Bouvet.

36 -- *Fondements méthodologiques du dialogue transculturel*, in *Francophonie et dialogue des cultures dans le monde arabe*, Universitatea Libaneză, Beirut, 2001, p. 336-355, coordonat de Zahida Darwiche Jabbour.

37 -- *Le cyber-espace-temps et l'imaginaire visionnaire*, in *Penser les réseaux*, Champ Vallon, 2001, p. 49-53, coordonat de Daniel Parrochia.

38 -- *Connaissance in vitro et in vivo*, in *Interdisziplinäres Lehren und Lernen - Zwischen akademischem Anspruch und gesellschaftlichem Bedürfnis / Interdisciplinarité, enseignement et apprentissage - Entre exigences académiques et besoins sociaux*, Réalités Sociales, Lausanne, Elveția, 2002, p. 141-156, coordonat de Pasqualina Perrig-Chiello și Werner Arber.

39 -- *A New Vision of the World - Transdisciplinarity*, in *The Design and Delivery of Inter- and Pluridisciplinary Research*, Proceedings of the Muscipoli Workshop Two, Institutul Danez pentru Cercetare și Politicile Cercetării, Danemarca, 2002, p. 108-111.

40 -- *Fundamentos Metodologicos para o Estudo Transcultural e Transreligioso*, in *Educação e transdisciplinaridade* Vol. II , Editura UNESCO - TRIOM - Universitatea São Paulo, São Paulo, 2002, p. 44-70, coordonat de Vitoria de Barros, Maria de Mello et Américo Sommerman.

41 -- *Pensée scientifique, pensée apophatique et l'avenir de l'Europe*, Comptes-Rendus du Séminaire International « Penser l'Europe », Academia Română și Fundația Națională pentru Științe și Arte, București, 2002, p. 65-69.

42 -- *Para uma educação transdisciplinar*, in *Compartilhando o Mundo* cu Paulo Freire, Cortez Editora, São Paulo, 2003, p. 41-56, coordonat de Célia Linhares și Maria Nazaret Trindade.

43 -- *Le tiers et le sacré*, in *Le sacré aujourd'hui*, Rocher, colecția «Transdisciplinarité», Monaco, 2003, p. 92-104.

44 -- *Les niveaux de Réalité et le sacré*, in *Science and Religion : Antagonism or Complementary*, XXI : Eonul Dogmatic, colecția « New World Paradigm », București, 2003, p. 37-48; traducere în limba română: *Nivelurile de Realitate și sacrul*, in *Știință și religie - Antagonism sau complementaritate?*, XXI: Eonul Dogmatic, colecția « Noua paradigmă a lumii », București, 2003, p. 37-50.

45 -- *Le dialogue science-religion comme médiateur d'un nouvel humanisme*, Comptes-Rendus du Séminaire International « Penser l'Europe » 2, Academia Română și Fundația Națională pentru Științe și Arte, București, 2003, p. 129-132 ; *Academica*, București, nr. 19, octombrie 2003, p. 26-28.

46 -- *Morte e ressurreição da natureza*, in *Polifônica idéias - Por uma Ciência Aberta*, Editura Sulina, Porto Alegre, 2003, coordonat de Angela Maria de Almeida, Margarida Knobb și Maria da Conceição de Almeida, prefață de Edgar Morin, p. 91-96.

47 -- *Eugen Simion și inițierea prin cultură*, in *Eugen Simion, Manual de trudire a cuvântului*, Univers Enciclopedic, București, 2003, p. 225-227.

48 -- *Niveaux de Réalité*, in *Implications philosophiques de la science contemporaine, Tome 3*, Rapport du groupe de travail de l'Académie des Sciences Morales et Politiques, PUF, Paris, 2003, coordonat de Bernard d'Espagnat, p. 104-105.

49 -- *Une présence solaire*, in *L'humaniste planétaire - Hommage à Edgar Morin*, UNESCO, Quito, Equateur, 2004, coordonat de Gustavo López Ospina et Nelson Vallejo-Gómez, p. 207.

50 -- *Raymond Abellio et la conversion de la science*, in *Raymond Abellio*, Dervy, Paris, 2004, coordonat de Antoine Faivre și Jean-Baptiste de Foucauld, p. 235-256.

51 -- *L'origine chrétienne de la science moderne*, Comptes-Rendus du Séminaire International « Penser l'Europe » 3, Academia Română și Fundația Națională pentru Științe și Arte, București, 2004; *Academica*, București, nr. 31, octombrie 2004, p. 16-18.

52 -- *Fondamenti metodologici del dialogo tra cultura tecnoscientifica e spiritualità*, in *Dialogare nel mito - La dimensione simbolica nel confronto interculturale*, La biblioteca di Vivarium, Milano, 2004, coordonat de Fabrice Olivier Dubosc, p. 213-232.

53 -- *Fundamentos metodológicos do diálogo transcultural*, in *Ensaio de Complexidade 2*, Editora Sulina, Porto Alegre, 2004, coordonat de Edgard de Assis Carvalho și Terezinha Mendonça, p. 217-232.

54 -- *Toward a Methodological Foundation of the Dialogue between the Technoscientific and Spiritual Cultures*, in *Differentiation and Integration of Worldviews*, colecția « International Readings on Theory, History and Philosophy of Culture » nr. 18, Eidos, Saint Petersburg, 2004, coordonat de Liubava Moreva, p. 139-152.

55 -- *De la « Cosmologia Jocului Secund » la transdisciplinaritate*, in *Lectura – Repere actuale*, APPLLR, Cluj, 2005, coordonat de Alina Pamfil și Monoca Onojescu, p. 32-36.

56 -- *Un nouveau mode de connaissance – La transdisciplinarité*, in *L'interdisciplinarité et la recherche sociale appliquée*, Universitatea Montréal și Universitatea Laval, Québec, Canada, 2005, coordonat de Lucie Gélinau.

57 -- *Lumina din Lumina / Light out of light*, in Oravitza, *Lux, Lumen*, Editura Brumar, Timișoara, România, 2005, coordonat de Radu Preda și Marcel Tolcea, p. 167-172 (în engleză și română).

58 -- *Vers une éducation transdisciplinaire*, in *Transdisciplinarité - Un chemin vers la paix*, Ediția FBV / CNRS, Strasbourg, 2006, coordonat de Richard Welter, p. 81-92.

59 -- *Towards an apophatic methodology of the dialogue between science and religion*, in *Science and Orthodoxy, a necessary dialogue*, Editura Curtea Veche, București, 2006, coordonat de Basarab Nicolescu și Magda Stavinschi, p. 19-29.

60 -- *Méthodologie de la transdisciplinarité*, in *Déficiência intellectuelle : savoirs et perspectives d'action*, Tome 1 – *Représentations, diversité, partenariat et qualité*, Presses Inter Universitaires, Québec, Canada, 2006, coordonat de Hubert Gascon, Daniel Boisvert, Marie-Claire Haelewycz, Jean-Robert Poulin și Jean-Jacques Detraux, p. 251-255.

61 -- *Mieux comprendre la transdisciplinarité*, in *Déficiência intellectuelle : savoirs et perspectives d'action*, Tome 1 – *Représentations, diversité, partenariat et qualité*, Presses Inter Universitaires, Québec, Canada, 2006, coordonat de Hubert Gascon, Daniel Boisvert, Marie-Claire Haelewycz, Jean-Robert Poulin și Jean-Jacques Detraux, p. 243-250.

62 -- *La contribution des Roumains à la science et à la culture françaises*, in *Francophonie roumaine et intégration européenne*, Centre Gaston Bachelard de Recherches sur l'Imaginaire et la Rationalité, Université de Bourgogne, 2006, coordonat de Ramona Bordei-Boca, p. 39-45.

63 -- *Transdisciplinarity – past, present and future*, in *Moving Worldviews - Reshaping sciences, policies and practices for endogenous sustainable development*, COMPAS Editions, Olanda, 2006, coordonat de Bertus Haverkort și Coen Reijntjes, p. 142-166.; republicat în *Kiosko 7 (2013-2014)* - libera, skeptika transkultura, Esperanto-Eldonejo Nula Horo, Kassel, Germania, 2014, p. 364-385.

64 -- *The transdisciplinary model of University*, in *New Bearings in Higher Education*, Fatih University Press, Istanbul, 2006, coordonat de Kevin J. McGinley, p. 261-265.

65 -- *Quelques remarques sur le rôle des diasporas des anciens pays de l'Est dans l'Europe de demain*, in *Penser l'Europe, Séminaire International "Les cultures francophones et la Nouvelle Europe"*, Fundația Națională pentru Științe și Arte, București, 2006, p. 282-285.

66 -- *L'École Française*, in *L'Académie Roumaine et l'Institut de France (1866-2006)*, Fundația Națională pentru Științe și Arte, București, 2006, p. 57-63.

67 -- *La passion de la connaissance et de la solidarité*, in *Edgar Morin - Hommage à l'ami, 85 ans*, Multiversidad Mundo Real Edgar Morin, Mexic, 2007, coordonat de Rubén Reynaga, p. 373-389 (în franceză, engleză și spaniolă).

68 -- *Prière pour l'âme de Heisenberg* in Thierry Magnin, *Rencontre d'Infinis - Prières d'un prêtre scientifique*, Aubin Editeur, Saint Etienne, 2007, prefață de William D. Phillips, p. 87-89.

69 -- *Un enseignant d'autrefois - le Professeur Ion Grigore*, in Ioan Groșescu, *Ion Grigore - Destinul unui dascăl*, Editura Mileniul III, Ploiești, 2007, p. 177-186.

70 -- *La transdisciplinarité*, in *Next, O antologie de texte*, Festivalul Internațional de Teatru, Sibiu, 2007, p. 268-279 (în franceză și română).

71 -- *La science comme médiatrice du dialogue entre les cultures et les religions*, in *La science, l'homme et le monde - Les nouveaux enjeux*, Presses de la Renaissance, Paris, 2008, p. 212-219, coordonat de Jean Staune.

72 -- *Le Grand Jeu et la transdisciplinarité*, in Basarab Nicolescu și Jean-Philippe de Tonnac (coordonatori), [*René Daumal ou le perpétuel incandescent*](#), Le bois d'Orion, L'Isle-sur-la-Sorgue, 2008, p. 25-38.

73 -- *Spiritual Dimension of Democracy: Utopia or Necessity?*, in Andrei Marga, Theodor Bercheim și Jan Sadlak (coordonatori), *Living in Truth*, Cluj University Press, Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca, 2008, p. 509-516.

74 -- *L'éducation transdisciplinaire*, in Armen Tarpinian (coordonator), *Idée-forces pour le XXI^e siècle*, Chronique Sociale, Lyon, 2009, p. 72-74.

75 -- *Contradiction, logique du tiers inclus et niveaux de Réalité*, in Bernard Guy (coordonator), *Ateliers sur la contradiction*, École Nationale Supérieure des Mines, Transvalor, Presses des Mines, Paris, 2010, p.111-124.

76 -- *Para uma educação e aprendizagem transdisciplinaridades*, in Ana Zahira Bassit (coordonator), *O Interdisciplinar - Olhares contemporâneos*, traducere în limba portugheză de Rita Ribeiro Voss, Editura Factash, São Paulo, 2010, p. 11-23.

77 -- *Sur le chemin du tiers inclus*, in Jacques Quintin (coordonator), *Cheminer vers Soi - Hommage à Jean-François Malherbe*, Liber, Montréal, 2010, p. 265-274.

78 -- *Transdisciplinarity: The Hidden Third, Between the Subject and the Object*, in Ioan Chirilă și Paula Bud (coordonatori), *Știință, Spiritualitate, Societate*, Eikon, Cluj-Napoca, 2009, p. 25-40.

79 -- *Le dialogue interrompu: Fondane, Lupasco et Cioran / Dialogul intrerupt : Fondane, Lupasco si Cioran*, in Dorin Ștefănescu (coordonator), *B. Fundoianu sau încercarea paradoxului*.

Pentru o hermeneutică existențială / Benjamin Fondane ou l'épreuve du paradoxe. Pour une herméneutique existentielle, Eikon, Cluj-Napoca, 2011, p. 255-266 (în română și franceză).

80 -- *La ce servește suferința? Reflecții asupra vieții prizonierilor de război români în lagărele sovietice*, in Traian Călin Uba (coordonator), *Școala Memoriei 2010*, Fundația Academică Civică, București, 2011, p. 107-124.

81 -- *The Concept of Levels of Reality and its Relevance for Non-Reduction and Personhood*, in Joaquim Fernandes și Nelson Lima Santos (coordonatori), *Cons-Ciências 04*, Editura Universității Fernando Pessoa, Porto, 2011, p.119-130.

82 -- [Methodology of Transdisciplinarity - Levels of Reality, Logic of the Included Middle and Complexity](#), in Atila Ertas (coordonator), *Transdisciplinarity: Bridging Natural Science, Social Science, Humanities & Engineering*, Editura Academiei de Învățare Transdisciplinară și Studii Avansate (ATLAS), Texas, SUA, 2011, p. 22-45.

83 -- *René Berger et la joie de la connaissance transdisciplinaire*, in Jacques Monnier-Raball (coordonator), *René Berger - Un homme de parole*, Le Cadratin/Iderive, Vevey, Elveția, 2011, p. 250-264.

84 -- *Conférences invitées à "Penser l'Europe" (anthologie)*, in Eugen Simion și Thierry de Montbrial (coordonatori), *Le séminaire international "Penser l'Europe" 2002-2011*, Academia Română și Fundația Națională pentru Științe și Arte, București, 2011, p. 31-32, 83-85, 110-111, 205-207.

85 -- *Stéphane Lupasco, le surréalisme et le subréalisme*, in *Le surréel et l'inconscient*, Topique - Revista Freudiană, nr. 119, iunie 2012, L'Esprit du Temps, p. 35-44.

86 -- *Information physique et information spirituelle - Jung, Pauli, Lupasco face au problème psychophysique*, in "C. G. Jung 50 ans après: du divin dans l'homme à la science d'aujourd'hui - une voie transrationnelle et transdisciplinaire", *Action&Pensée*, nr. 59, iunie 2012, Revista Institutului Internațional de Psihanaliză și Psihoterapie Charles Baudoin, Bruxelles, p. 13-27.

87 -- *The Need for Transdisciplinarity in Higher Education*, in Durmus Günay și Ercan Ötemel (coordonatori), *Proceedings of the International Higher Education Congress "New Trends and Issues"*, Deomed, Istanbul, 2012, p. 158-161.

88 -- *International Congresses on Transdisciplinarity: Their Importance for the Emergence of a Transdisciplinary Methodology*, în Basarab Nicolescu (coordonator), *Transdisciplinarity and Sustainability*, ATLAS Publishing, Lubbock, Texas, SUA, 2012, p. 1-7.

89 -- *What is Future?*, în Basarab Nicolescu (coordonator), *Transdisciplinarity and Sustainability*, ATLAS Publishing, Lubbock, Texas, SUA, 2012., p. VI-VIII.

90 -- *Între ape limpezi și ape tulburi*, în Lucian Chișu, Gheorghe Chivu și Andrei Grigor (coordonatori), *Eugen Simion 80*, Tracus Arte, București, 2013, p. 28-31.

91 -- *În centrul misterului lumii se află lumina*, în Marcel Tolcea (coordonator), *Oravitzan*, Brumar, Timișoara, 2013, p. 124, catalog de expoziție la Muzeul Țaranului Român, București.

92 -- *Improbabilul prag*, în Iulian Boldea și Stefana Pop-Curseu (coordonator), *Aproape de scenă*, George Banu, Curtea Veche, București, 2013, p. 93-99.

94 -- *Spectacol experimental "Ion Barbu" (1968)*, în Basarab Nicolescu (coordonator), *Ion Barbu, în timp și dincolo de timp*, Editura Curtea Veche, București, 2013, p. 370.

95 -- *La contribution des Roumains à la culture française moderne*, in Delphine Evmoon, *Roumanie - un autre regard*, Éditions Le monde autrement, Paris, 2013, p. 157-158.

96 -- *The Need for Transdisciplinarity in Higher Education in a Globalized World*, in Basarab Nicolescu și Atila Ertas (coordonator), *Transdisciplinary Theory and Practice*, ATLAS Publishing, Lubbock, Texas, SUA, 2013, p. 17-27.

97 -- *Comment dialoguer? Repères pour le dialogue transculturel*, in Bernard Guy (coordonator), *ASLC 2013 - Troisièmes ateliers sur la contradiction*, École Nationale Supérieure des Mines, Presses des Mines, Saint-Etienne, 2014, p. 305-318.

98 -- *Transdisciplinarietà: pasado, presente y futuro*, în Ana Cecilia Espinoza Martínez, Pascal Galvani (coordonatori), *Transdisciplinarietà y formación universitaria - teorías y prácticas emergentes*, CEU Arkos, Puerto Vallarta, Mexic, 2014, p. 45-89.

93 -- *Annus mirabilis 1968*, in Basarab Nicolescu (coordonator), *Ion Barbu, în timp și dincolo de timp*, Editura Curtea Veche, București, 2013, p. 258-270.

99 -- *La necesidad de la transdisciplinarietà: en la educación superior*, in *Trans-pasando fronteras*, Universidad ICESI, Cali, Columbia, 2013, p. 23-30.

100 -- *Après 25 ans d'exil - chez moi, à l'Ambassade de France en Roumanie / După 25 de ani de exil - acasă la mine, la Ambasada Franței în România*, in Bogdan Andrei Fezi și Jean-Marc Irollo (coordonatori), *Résidence de France en Roumanie*, Éditions Internationales du Patrimoine, Paris, 2013, p. 180-182 (în franceză și română).

101 -- *La evolución transdisciplinaria del aprendizaje*, in *Estudio de nacionalismos, populismos y democracias latinoamericanas*, *Trans-pasando fronteras*, Cali, Columbia, iulie-decembrie 2013, p. 39-50, traducere din limba engleză de Alexandra Ocampo.

102 -- *Multidisciplinarity, Interdisciplinarity, Indisciplinarity, and Transdisciplinarity: Similarities and Differences*, in Robert Emmett și Frank Zelko (coordonatori), *Minding the Gap: Working Across Disciplines in Environmental Studies*, Rachel Carson Center, München, 2014, p. 19-25.

103 -- *How Can We Enter in Dialogue? Transdisciplinary Methodology of the Dialogue Between People, Cultures, and Spiritualities*, in Christopher Vasilopoulos și Panos Eliopoulos (coordonatori), *The Human Being, Its Nature and Function, Dialogue and Universalism*, vol. XXV, Nr. 1/2015, p. 9-19.

104 -- *The Hidden Third and the Multiple Splendor of Being*, in V. Bazhanov și R. W. Scholz (coordonatori), *Transdisciplinarity in Philosophy and Science : Approaches, Problems, Prospects*, Navigator, Moscova, 2015, p.62-79.

105 -- *Conversion of Technoscience towards Human Values, in Transformation, Innovation and Lighting Up Lives*, Proceedings of the 2014 International Symposium for Transdisciplinarity on Individual and Social Transformation, Gaya Foundation, Taiwan, 2015, p. 154-163.

106 -- *Eu cred că trăim o perioadă de nouă barbarie* in Ilie Rad (coordonator), Anuarul Colegiului Studentesc de Performanță Academică 2014-2015, Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2015, p. 103-134

107 -- *Cavalerul Cunoașterii Ce Va Veni* in Cristian Bădiliță și Basarab Nicolescu (coordonator), *În căutarea „omului total”. Moștenirea literară și spirituală a lui Vintilă Horia*, Vremea, 2016, p. 29-42.

108 -- *Un economist umanist și transdisciplinar*, in Simona Modreanu (coordonator), *Teoprietenia - In memoriam Tiberiu Brailean*, Junimea, Iași, 2016, p. 115-118.

109 -- *Itinéraires transdisciplinaires de l'œuvre de Gilbert Durand - de Venise à Convento da Arrábida*, in Arlette Chemain-Degrange et Pascal Bouvier (coordonatori), *Gilbert Durand - De l'enracinement au rayonnement*, Université Savoie Mont Blanc et Association des Amis de Gilbert Durand, 2015, p. 191-213.

110 -- *Savoir et connaissance - Le regard transdisciplinaire*, in Armen Tarpinian, *Comprendre ce que nous vivons - À la recherche de l'art de vivre - Entretiens 1989-2005*, Chronique Sociale, Lyon, 2016, p. 93-112.

111 -- *Strania dimensiune a timpului*, in Ligia Csiki și Attila Csiki (coordonatori), *Între copertile școlii Vol. VI – Calitate și modernitate în învățământul de azi*, Editura Fundației Alfa, Cluj-Napoca, 2016, p. 11-25.